Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הייַנט 10 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 19 | Łódź, Niedziela, 22 stycznia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ"ד טבת תרצ"ג | № 19

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פראגע וועגן פערלעגענע שטייערן

נעכטן ווידער בעטראכט אין דער קאמיסיע ביים האנדעלס-מיניסטעריום

פארשלאגן צו אנולירן פערלעגענע שטייערן ביז'ן יאהר 1928. — פערלעגענע שטייערן פון 1 אפריל 1932 זאל מען אויסצאהלן אהן פראצענטער און אהן קאסטען אין משך פון 10 יאהר. — געמישטע קאמיסיעס זאלן פעסטשטעלן, וועלכע האנדעלס-אונטערנעהמונגען עס ווערן בעדראהט מיט זייער עקזיסטענץ צוליב'ן צאהלן פערלעגענע שטייערן

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

נעכטען איז אין האנדעלס-מיניסטעריום פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע אויסצופארשען די לאגע אין לאנד.

אין דער זיצונג האט זיך אויך בעטייליגט דער האנדעלס-מיניסטער גען. זאזשיצקי.

מצד יודען זענען אנוועזענד געווען די דעפ. ראָסטענשטרייך און ווישליצקי.

בנוגע שטייערן זענען מצד די פערטרעטער פון די האנדעלס- און ווירטשאפטס-קרייזען ארויסגעדריקט געווארען די פארשלאגען.

פערלעגענע שטייערן ביז'ן יאהר 1928 זאלען אנולירט ווערען און וועגען די פערלעגענע שטייערן פון 1 יאנואר 1929 ביז'ן אפריל 1932 זאלען ביי די פינאנץ-אמטען געשאפען ווערען ספעציעלע קאמיסיעס.

1) פערלעגענע, מליכהשע און קאמונאלע שטייערן ביז'ן יאהר 1928 דארפען אויסגעשטראכען ווערען פון די פיקטיווע סומען, אויב מען האט שוין געוואלט פאר די סומען מאכען עקזעקוציעס; 2) שאפען ביי די פינאנץ-קאמערן געמישטע קאמיסיעס וואס זאלען בעשטעהן פון פערטרעטער פון דער מאכט און ווירטשאפטליכע קרייזען, מיט'ן ציל פעסטצושטעלען אויף אינדיווידועלע פארשלאגען, וועלכע פערלעגענע שטייערן פון 1 יאנואר 1929 ביז'ן אפריל 1932, דארפען אנערקענט ווערען אלס נישט מעגליך איינצוקאסירען, ווייל עס ווערט בעשטעלט אין סכנה די עקזיסטענץ פון די האנדעלס-אונטערנעהמונגען און 3) פון די פערלעגענע שטייערן פון 1 אפריל 1932 זאלען געשטראכען ווערען אלע צינזען, שטראפען און קאסטען און די פערלעגענע סומען זאלען דארפען איינגעצאהלט ווערען אין משך פון 10 יאהר צו צעהן פראצענט א יאהר.

אין דער דיסקוסיע האט גענומען א ווארט דער דירעקטאר פון שטייער-דעפארטאמענט ביים פינאנץ-מיניסטעריום ה' מיכאלסקי, וועלכער האט זיך ארויסגעזאגט געגען די פארגעלעגטע פראיעקטען און האט בלויז מסכים געווען אויף אינדיווידועלע הנחות.

מיניסטער זאזשיצקי האט געזאגט, אז ער וועט זיך וועגען די אלע פארשלאגען פערשטענדיגען מיט'ן פינאנץ-מיניסטער זאוואדזקי. דער מיניסטער האלט אויך, אז עס איז נויטיג צו רופען א ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע זאל ארבייטען אין פערשטענדיגונג מיט'ן שטייער-דעפארטאמענט ביים פינאנץ-מיניסטעריום און זאל זיך פערנעהמען מיט דער פראגע וועגען די פערלעגענע שטייערן לויט'ן שטאנדפונקט פון די נויטען פון דער האנדעלס-קאמיסיע.

צום סוף האט דער מיניסטער ערקלערט, אז די רעגירונג צוזאמענארבייט וואס האבען פאזיטיווע רעזולטאטען.

דעבאטע איבער'ן רעגירונגס-פראיעקט

אפצושאפן די אויטאנאמיע פון די אוניווערזיטעטן

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער בילדונגס-קאמיסיע ביים סיים האט מען בעטראכט דעם רעגירונגס-פראיעקט אפצושאפען די אויטאנאמיע פון די אוניווערזיטעטען.

צו דער זיצונג זענען איינגעלאדענט געווארען די אנגעזעהענסטע פראפעסארען פון די ווערשאווער, לעמבערגער און קראקאווער אוניווערזיטעטען, זיי זאלען זיך ארויסזאגען וועגען רעגירונגס-פראיעקט.

א טייל פראפעסארען האבען זיך ארויסגעזאגט געגען רעגירונגס-פראיעקט אנווייזענדיג, אז אין די לעצטע עקסצעסען פון דער אקאדעמישער יוגענד אויף די אוניווערזיטעטען זענען שולדיג די פארטייען, וועלכע ציהען אריין די יוגענד אין דער פאליטיק, אז די רעגירונג דארף זיך נישט אריינמישען און די פראפעסארען וועלען שוין אליין זיך אנ'עצה געבען אין אזעלכע פאלען.

די אנהענגער פון רעגירונגס-פראיעקט האבען ביי דער געלעגענהייט אנגעגריפען די ענדעקישע פאליטיק אויף די אוניווערזיטעטען.

4 פראפעסארן און 3 ארבייטער

זענען אומגעקומען ביי אנ'אויפרייס אין מאסקווע

מ א ס ק ו ו ע, 21 (ספ. טעל.)

אין כעמישען אמבולאטאריום איז פארגעקומען אנ'אויפרייס. 4 פראפעסארען און 3 ארבייטער זענען דער'הרג'עט געווארען. די נעמען פון די אומגעקומענע פראפעסארען זענען: קוזניעצאוו, גארדונאוו, גרעבינשטשיקאוו און פאפאוו.

ווי מען גיט איבער איז דער אויפרייס ענטשטאנען ביים אויספרובען א נייע מיליטערישע ערפינדונג.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9—4 און פון 4 ביז 7.30 אווענט.

1091

אין בוכהאלטערס וויסען

אז סאלידע האנדעלס-ביכער און פיל-רובריקע טאג-ביכער צו זעהר נידריגע פרייזען

אין א גרויסען אויסוואהל בעזיצט אויף לאגער די ספעציעלע ביכער-פאבריק

A. J. OSTROWSKI

55 Łódź, Piotrkowska 55

tel. 203-54.

בעמערקונג: ס'איז שוין ארויס דאס פראקטישע האנדעלס-בוך, בעשטעטיגט דורכ'ן פינאנץ-מיניסטעריום פאר קלענערע האנדעלס- און אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען. אלע גענויע אינפארמאציעס און אויפקלערונגען ווערט ערטיילט אין יודיש.

5919

צו אונזערע חשוב'ע לעזער!

די אלע, וועלכע האבען שוין צוזאמענגעשטעלט 20 קופאנען פון אונזער

פרעמיען-קאנקורס

אויף 2 אומזיסטע רייזעס

אויף דער וועלט-מכביהדע

קיין זאקאפאנע,

ווערען געבעטען די קופאנען אין קאנווערטען אריינצוברענגען אין אדמיניסטראציע

ביז'ן 25-טען ה. ח. איינשליסליך.

פאר די אלע, וועמען עס פעהלען, וועלכע ס'איז קופאנען, ווערען געדרוקט צוגאב-קופאנען, וועלכע פערטרעטען די פעהלענדע.

פערזוימט נישט אויסצושניידען

צו דער צייט די קופאנען!

די אדמיניסטראציע.

ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז.

דינסטאג, ד. 24/1. 8.30 אוו. אין לאקאל פון „הזמיר" צ. קאסציושקי 21

פייערליכע אקאדעמיע

לכבוד דעם 60-טען געבורטסטאג-יובילייע פון חיים נחמן ביאליק

אין פראגראם:

1) רעפעראטען פון יצחק קאצענעלסאן און משה ליפמאן.
2) העברעאישע און יודישע לידער — אויספיר פון בערוהמטען סאפראן-זינגער

ל. ריאזאנצעוו פון בערלין.

אקאמפאניאמענט — פיר. ל. לאקס.

3) פארטעפיאן-קאנצערט — די בעקאנטע פיאניסטין לילי קאראשינסקא — לויעראטקע פון דער העברעישער מוזיק-שול אויפ'ן נאמען פון פר. שאפיר.

4) רעציטאציעס — פראפ. י. ראזענצווייג.

אריינטריטס-בילעטען צום פרייז פון 49 ביז 99 גראשען שוין צו בעקומען אין ציוניסטישען ביוראָ, פעטריקאווער 29.

264

שייטלען

— מיט —

פאריזער שרינדען

ווי אויך

פערטיגע שייטלען

ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט

אין אנדולאציע

צו ביליגע פרייזען,

ביי קערש

סקווערא 15.

Dr. Wajnberg

ספעצ. פון האוט-און לונגען-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11. טעל. 126-02

נעהמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווענט.

צו דער חתונה פון

פרל. בלומטשע סענדיק

מיט ה' העניעך טכאזשעווסקי

ווינש איך א הערצליכען מזל-טוב

אלי' קעסטענבערג.

שארפער אנגריף אויף די מלוכהשע מאנאפאלן

פון שוועבעלעך. טאבאק, שפירט און זאלץ

מאנאפאל-דעבאטן אין דער בודזשעט-קאמיסיע. — קרויגער-קאנצערן שווינדלט מיט די שוועבעלעך. — די גרעסטע הכנסות ברענגט נאך דער ספירט-מאנאפאל, הגם מ'טרינקט ווייניגער

דעפ. ראזמארין האט אויך גערעדט וועגן די בעזייטיגטע יוד. ארבייטער פון די טאבאק-פאבריקן

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט) די בודזשעט־קאמיסיע פון סיים האט פרייטאג דעבאטירט דעם בודזשעט פון די מלוכה'שע מאנאפאלען — די הויפט־הכנסה־קוואלען פון דער מלוכה: אין בודזשעט־יאהר 1931—1932 האבען זיי בעטראפען קנאפע 30 פראצענט פון אלע מלוכה הכנסות (קנאפע 678 מיליאן גל.).

סך־הכל זענען פאראן 5 מאנאפאלען פון ספירט, טאבאק, זאלץ, שוועבעלעך און לאטעריע. איינער פון זיי — דער שוועבעלעך־מאנאפאל — איז פערפאכטעט צו אויסלענדישע קאפיטאליסטען: צום שווינדלערישען קרויגער־קאנצערן, וועלכער האלט אין געפאנגענשאפט די 30 מיליאניגע בע־פעלקערונג פון לאנד. דער רעפערענט פון די מא־נאפאלען, דער דעפוטאט הומע־שאפסקי, האט גע־פונען פאר נויטיג אנצוגרייפען דעם מאנאפאל.

קודם־כל האט ער אנגעוויזען, אז די שוועבע־לעך זענען אין פוילען אויסערגעוועהנליך טייער, טייערער, ווי אין פראנקרייך, אין טשעכיע א. א. ווייטער האט ער אנגעוויזען, אז דער רוי־שטאף פאר דער דאזיגער פראדוקציע (געהילץ און שוועבעל) ווערט אויסגעארבייט אין פוילען און דאס דארף מאכען די שוועבעלעך ביליגער, ווי ערגעץ אנדערש. לסוף האט ער מודה געווען, אז צוליב דער טייערקייט פאלט די קאנסומציע. פשוט: די פויערים האלטען אויף צו נוצען שוועבעלעך.

דער וויצע־פינאנץ־מיניסטער קאפטשעמבסקי גיט אפ א סענסאציאנעלע דערקלערונג, פון וועל־כער עס דרינגט, אז דער קרויגער־קאנצערן בע־שווינדעלט אפען און ציניש דעם קונה. מען האט איינגעפיהרט לעצטענס א נייע קאטעגאריע שוועבעלעך, וועלכע מען רופט „אימפרעגנירטע שוועבעלעך". אין דער אמת'ן זענען זיי נישט טייע־רער און נישט בעסער פאר די נארמאלע שוועבע־לעך, נאר בלויז ס'איז לויזער אין די שאכטעלע: ס'געפונען זיך דארט מיט 5 שוועבעלעך ווייניגער, ווי אין א נארמאל שאכטעלע.

די מעלדונג האט ארויסגערופען אין דער בו־דזשעט־קאמיסיע א גרויסען טומעל.

ערשט מיט 2 יאהר צוריק האט די רעגירונג פערלענגערט דעם אפמאך מיט קרויגערן, הגם די עפענטליכע מיינונג איז געווען געגען דעם.

אלע מאנאפאל־הכנסות זענען געפאלען. די פראדוקציע איז אומעטום געפאלען און אין דער צוקונפט — וועט זי נאך מעהר פאלען.

אין זאלץ־מאנאפאל האט מען רעדוצירט 15 פראצענט ארבייטער — 440 פערזאן. דער רעפע־רענט און די רעגירונג האפען, אז דער זאלץ־מא־נאפאל וועט במשך פון פארשטעהענדיגען בוד־זשעט־יאהר אריינטראגען אין דער מלוכה־קאסע 48 מיליאן זל.

נישט גוט האלט עס מיטן טאבאק־מאנאפאל, וועלכער בעשעפטיגט איצטער 8.400 ארבייטער און ארבייטערינס, ס'רוב ארבייט מען האלבע וואכען און אויך דערויף איז דא צופיל פאבריקען. פאר דער לעצטער צייט האט מען שוין 2 מאל אראפ־געלאזען די פרייזען און דערווייל האט עס נאך קיין פעולה נישט געגעבען. די הכנסות פאלען. פאר דער רעגירונג איז דאס א גרויס אומגליק, ווייל דער טאבאק־מאנאפאל דארף געבען די גרעס־טע הכנסה פון אלע מאנאפאלען: 360 מיליאן זל.

35 פראצ. פונ'ם רויה־שטאף ווערט שוין גע־האדעוועט אין פוילען גופא. דאס לאנד פערמאגט איצט 43.802 טאבאק־פלאנטאטארען.

דער פערקויף־אפאראט איז רעארגאניזירט געווארען. פון 875 הויפט־לאגערן אין יאהר 1925 זיינען איצט פאראן בלויז 462 (דערונטער 27 איי־גענע לאגערן). פון די 90 טויזענט פערקויף־שטע־לעס זענען 10 טויזענט ערשט לעצטענס צוגעקו־מען — אז מען האט אין. פיירע פאלען געפיהרט א עפעקטישע באיקאט־פאליטיק געגען יודען, האט דער רעפערענט, פערשטעהט זיך, פערשוויגען.

בראנפען — זאגט דער רעפערענט — דארף ביליגער זיין, אז ס'וועט ביליגער ווערען, וועט מען מעהר קויפען. דערווייל איז זעהר שלעכט. אין יאהר 1929 האט מען ענטדעקט 1578 גע־היימע ברייזלעך און אין 1932 — שוין 5361 ברייזלעך!

אין פערגלייך מיט פאר'ן קריג איז דער אל־קאהאל־פערברויך אין פוילען שטארק געפאלען, אבער נאך איצט ברענגט איין די משקה די גרעסטע הכנסות 320 מיליאן זל. סך־הכל האפט די רעגי־רונג ארויסצופרעסען פון ספירט־מאנאפאל 230 מיליאן גילדען פאר דער מלוכה־קאסע. פון דער לאטעריע האפט די רעגירונג צו בעקומען 14 מיל־יאן גילדען.

א רייה דעפוטאטען פאדערן ביליגער צו מא־כען די פרייזען פון זאלץ און ספירט. דעפ. רימאר ווייזט אן, אז ביים טיילען און צונעמען קאנצעסיעס נעמט מען קודם־כל אין אכט די פאליטישע איבער־צייגונגען פון קאנצעסיאנער. ער ברענגט פיל ביי־שפילען פון גרויסע מיסברויכענס אויף דעם גע־ביט. ער ווייזט אויך אן, אז די רעקלאמע־אנאנסען פאר דער פרעסע ווערען צעטיילט בלויז צווישען איייגענע צייטונגען.

וועגען דער זעלבער פראגע רעדט אויך דער „קאלא"־דעפוטאט ראזמארין.

רעדע פון דעפ. ראזמארין

איינינע פון אונזערע מאנאפאלען מוזען נאך ליידען פאר דער זינד פון דער פערגאנגענהייט. בכלל האבען די מאנאפאלען די שלעכטע זייט, וואס זייענדיג גרויסע אונטערנעהמונגען, ווערען זיי געפיהרט דורך נישט פאכלייט.

דער טאבאק מאנאפאל ערפילט אין אלגעמיין זיין אויפגאבע. אבער אויפ'ן דאזיגען מאנאפאל ליגט די פאטאלע לאסט פון אפמאך מיט איטאליען. מיר מוזען נעהמען טייערע און שלעכטע סחורה. איך האלט, אז מען וועט מוזען צוטרעטען צו דער רעוויזיע פון דאזיגען אפמאך.

דער רעדנער שטעלט זיך דאן אפ אויף די פאטאלע פאלגען פאר די יודישע ארבייטער, וועל־כע עס האט געבראכט דאס איבערנעהמען די גרויסע גראדנער טאבאק־פאבריק דורכ'ן מלוכה־מאנאפאל. ער זאגט:

אין גראדנע איז פאראן א פאבריק, וועלכע האט בעשעפטיגט אויסשליסליך יודישע ארבייטער. פון זינט די פאבריק איז איבערגענומען געווארען דורך דער מלוכה, האט מען די ארבייטער רעדו־צירט און ביז נישט לאנג זענען אין דער פאבריק געבליבען בלויז 11 יודישע ארבייטער. איצט האט מען אויך זיי רעדוצירט און צווישען זיי האבען זיך געפונען מענשען, וועלכע האבען 26 יאהר געארבייט אויף דער פאבריק. עס האט זיי גע־פעהלט בלויז עטליכע חדשים, כדי צו בעקומען דאס רעכט אויף עמעריטור. איך האלט, אז אזא האנדלונג איז זעהר נישט פאסיג.

דער בראנפען־מאנאפאל איז צושטאנד־געקו־מען אונטער'ן דרוק פון גראבסקי'ן, וועלכער האט געקאנט טעראריזירען דעם סיים און האט צוגעזאגט צו בעקומען גלענצענדע אויסלענדישע הלוואות. די הלוואות זענען נישט געקומען און דער מאנא־פאל האט גענומען לאסטען קאטאסטראפאל. די מאנאפאל־ווירטשאפט איז געווען די ערגסטע. אומ־זיסט האבען מיר געווארענט, איך און אנדערע, אז מען דארף בעגרעניצען די טעטיגקייט, נישט בויען קיין נייע פאבריקען, און דערווייל האט מען הינטער לעמבערג אויסגעבויט א לוקסוס־ראפינעריע, וואס וועט קאסטען 9 מיליאן זל. און וועט זיך קיינמאל נישט אמארטיזירען. דער בראנפען־מאנא־פאל האט געבראכט קאלאסאלע שאדענס דער לאנד־ווירטשאפט, האט אפגעטויט א רייה גרויסע ווירטשאפטליכע אונטערנעהמונגען, וואס האבען געבראכט שטייערען פאר דער מלוכה און געגעבען ארבייט פאר פיל ארבייטער.

אויך די פאליטיק פון הויכע פרייזען אויף בראנפען האט געטון דאס איהריגע. זי האט גע־שאפען געהיימע ראפינעריעס און האט פערקלע־נערט די איינקונפטען פון דער מלוכה, וועלכע מען דארף איצט שאפען דורך פערגרעסערטע שטייערען. סקאנדאליעז איז דער ענין מיט די פלעשער, וואס דאס דעמאראליזירט די בעפעלקערונג. מען זעהט גאנצע בערג פלעשער, וואס ווערען צובראכען, מען קוקט זיך צו צו דער שלעכטער ווירטשאפט און מען זאגט צו אונז דעפוטאטען: אט דאס איז אייער ווירטשאפט.

די רעגירונג דארף בעטראכטען די פראגע, צי עס איז נישט צייט צו רעזיגנירען פון מאנאפאל און זיך אומקעהרען צום אקציז. עס וועט בעסער זיין דאס צו מאכען פריהער אהן א סקאנדאל, איידער שפעטער מיט א גרויסען סקאנדאל.

אריבערגעהענדיג צו דער פראגע וועגען די אינוואלידען זאגט דעפ. ראזמארין:

איך וויל גארנישט אפנעמען ביי די אינווא־לידען, וועלכע דארפען קריגען פון דער מלוכה א רעקאמפענסאציע פאר זייער קרבן אין קריג. אבער מיר ווייסען, אז אין גרעסטענטייל פאלען ליידען די אינוואלידען אליין דערפון, וואס זיי קריגען קאנצעסיעס און קאנען זיי נישט פיהרען צוליב מאנגעל אין קוואליפיקאציעס. דער מאנאפאל וועט מוזען די פראגע אויסשטעלען אויף א ריין קאמערציעלען פלאטפארם, און עס וועט בעסער זיין פאר די אינוואלידען אליין אויב זיי וועלען קריגען א טייל פון איינקונפט לויט אנ'אנדערען סיסטעם.

א שטעטעל שטייט אין פלאמען

2 גאסען אוועק מיטן רויך

בוקארעשט, 21 (יט"א טעלעגראפיש) אין שטעטעל ווארכאוו איז אויסגעבראכען א ריזיגע שרפה. צוויי גאסען זענען אוועק מיט'ן רויך. צעהנדליגער הייזער זענען פערברענט גע־ווארען. דער היזק בעטרעפט א סך טויזענטער לעי'ס.

גרויסע אויפלעבונג אין פ.ק.א.

אין פאריגען יאהר

וו א ר ש א, 21. (י.ט.א. טעלעפאניש) אין דער פ.ק.א. איז פארגעקומען א זיצונג אונטער'ן פארזיץ פון פרעזעס גרובער, אויף וועל־כער ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די פ.ק.א. האט אין פערגאנגענעם יאהר ארויסגעוויזען א שטארקען וואוקס און אויפלעבונג אויף אלע גע־ביטען. ס'זענען געוואקסען די אפשפארונגען, דע־פאזיטען און אנדערע געלד־אפעראציעס.

די פ.ק.א. האט דערגרייכט צו א גרעסערע אויפלעבונג ווי אין אלע אנדערע בענק אין אויס־לאנד. די פערזיכערונגען האלטען זיך אין איין פערגרעסערען און בעטרעפען ביים היינטיגען טאג א סומע פון 450 מיליאן זל. די צאהל אפשפא־רערס האט געוואקסען מיט 200 טויזענד און דער־גרייכט איצט ביז א מיליאן אפשפארערס.

פ.ק.א. אפערירט מיט א סומע פון 23 מי־ליארד זל. ד.ה. 10 מאל אזויפיל, ווי דער בודזשעט פון דער פוילישער מלוכה.

ראדיא־פראגראם

זונטאג, דעם 22 יאנואר 1933

10,00 גאטעס־דינסט, 11.58 צייט־סיגנאל, 12,05 טאג־פראגראם, 12.10 קאמוניקאט, 12,15 מוזיק רעפעראט, 3,00 קאנצערט, 4,00 פראגראם פאר יוגענד, 4,25 גראמאפאן, 4,40 קאנצערט, 6,00 מוזיק, 7,20 ספארט פון לאדז, פעליעטאן, 8.00 קאנצערט, 9,05 ספארט פון פראווינץ, 9,15 מוזיק, 10.00 מוזיק, 10,55 קאמוניקאט, 11,00 טאנץ־מוזיק, 11.45 קאמוניקאט אין דער פוילישער און פראנצויזישער שפראך, 11,55 גראמאפאן.

אין אויסלאנד

2.30 שטאקהאלם, קאנצערט, 5,00 רוים קאנצערט, 5,15 דאווענטרי, קאנצערט, 7,15 בו־דאפעשט, אפערעטע, 8,00 מינכען, קאנצערט, 8.00 בערלין, קאנצערט, 8.05 פראג, קאנצערט, 8,45 רוים, אפערעטע, 9,00 בריסעל. אפערא, 10,05 לאנדאן, קאנצערט.

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2־טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס
ביליגער; טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען־
שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

אונטערהאנדלונגען צווישן „סאוופאלטארג" און „פאלראס" זענען איבערגעריסען

עס וועלען ווייטער געפירט ווערן האנדעלס-אונטערהאנדלונגען צווישן פוילען און סאוויעטן

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

ווי מיר האבען שוין מודיע געווען זענען איבערגעריסען געווארען די אינטערהאנדלונגען צווישען „סאוופאלטארג" און „פאלראס".

איצט בעשטעטיגט זיך די ידיעה און אפי־ציעל איז מען וועגען דעם מודיע:

„די סאוויעטישע דעלעגאציע האט מספים געווען ארייננצושטעלען אויך אין די איינקויף־פלענער אין פוילען מאנופאקטור און לאנדווירט־שאפטליכע ארטיקלען; דאנעגען האט זי אבער נישט געגעבען קיין גענוגענדע גאראנטיע, אז די דאזיגע פלענער וועלען אין די הונדערט פראצענט אויסגעפיהרט ווערען. די דאזיגע פאדערונג האט די פוילישע דעלעגאציע קאטעגאריש ארויסגערוקט צוליב דעם, וואס די פאראיאהריגע איינקויף־פלענער זענען אויסגעפיהרט געווארען בלויז אויף 50 פראצ.

א זעהר וועזענטליכער אונטערשיד צווישען די שטאנדפונקטען פון ביידע דעלעגאציעס איז ענטשטאנען אויפ'ן באדען פון די פאסטולאטען, וואס זענען ארויסגערוקט געווארען מצד דער סא־וויעטישער דעלעגאציע מכוח א פינאנציעלען קרע־דיט אין דער ביז־איצטיגער הויך. דער דאזיגער קרעדיט, וועלכער איז פארמעל געגעבען געווארען דעם „סאוופאלטארג", איז אבער פאקטיש געבלי־בען אין רשות פון „וואניעשטארג־באנק" אין מאס־קווע. דער קרעדיט, וואס איז במשך פון דער 7־יאריקער עקזיסטענץ פון „סאוופאלטארג" כסדר גע־שטיגען, איז נישט בערעכטיגט געווארען דורך דער פאקטישער טעטיגקייט פון „סאוופאלטארג".

צוליב די דאזיגע טעמים האבען די קרעדיט־פאסטולאטען פון דער סאוויעטישער דעלעגאציע נישט געקענט בעריקזיכטיגט ווערען דורך דער פוילישער פארשטעהערשאפט".

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש)

ווי מען גיט איבער, וועט די סאוויעטישע האנדעלס־מיסיע אין ווארשא איבערנעהמען די האנדעלס־אונטערהאנדלונגען מיט די סאוויעטען, אויב עס וועט נישט קומען צו קיין פארשטענדי־גונג מיט „סאוופאלטארג" ביז'ן 27 יאנואר.

די רעגירונג האט בעשטימט פאר דער פוי־לישער געזעלשאפט צו האנדלען מיט די סאוויע־טען „פאלראס" א סומע פון 21 מיליאן 500,000 זל. אין געלד.

בלוטיגע אנטיסעמיטישע צוזאמענשטויסן
אויף די גאסען אין טשערנאוויץ
א גרויסע צאהל שווערע און לייכט-פערוואונדעטע

טשערנאוויץ, 20 (יט"א) נעכטן אַ גאַנצן טאָג האָבן דאָ געהויעט שווערע צוזאַמענשטויסן צווישן קריסטלעכע סטודענטן און יודישע גרופּען. עס זענען דאָ עטליכע שווערע און אַ גרעסערע צאָהל לייכט-פערוואונדעטע.

דעם שטויס צו די אונרוהען האָט געגעבן די עפענונג פון אַ פּראָצעס אין טשערנאָוויצער קרייד-געריכט געגען ניין קאָמוניסטן, צווישן וועלכע עס האָט זיך אויך דער בעשולדיגונגס-באַנק געפונען אויך דאָס יודישע מיידעל מאלא וואשקוציאנו (בעקאַנט אין טשערנאוויץ אַלס „יאטאשא"), וועלכע איז מיט עטליכע וואָכן צוריק שווער מיסהאַנדעלט געוואָרן אין אויספאָרשונגס-אַמט, וואָס עס האָט זיינער צייט אַרויסגערופן פיל פּראָטעסטען אין גאַנץ רומעניען.

אַ גרעסערע גרופּע סטודענטן-קריסטען האָט זיך פערזאַמעלט פאַר דעם געריכטס-בנין און געפּרובט מיט כּוח זיך אַריינרייסן אין זאַל פון די פערהאַנדלונגען. אַן אָפּטיילונג פּאָליציי און זשאַנדאַרמעריע האָט אָפּגעשטויסן די סטודענטן און זיי נישט אַריינגעלאָזט אין געריכטס-בנין.

דערווייל האָט דאָס געריכט בעשלאָסן אָפּצולייגן דעם פּראָצעס ביז 26. ה. ח., ווען דער דאָזיגער בעשלוס איז בעקאַנט געוואָרן, האָבן די אַנטיסעמיטישע סטודענטן פאַרמירט אַ דעמאָנסטראַציע-צוג צום בנין פון דער אוניווערזיטעט און אין דער ריכטונג פון נאַציאָנאַל-פּאַלאַץ, אויפן וועג זענען די סטודענטן, צו וועלכע עס זענען צוגעשטאַנען סתם גאַסען-יונגען, בעפאַלן און געשלאָגן יודישע דורכגייער.

יודישע סטודענטן האָבן געשטעלט די אָנגריפער אַ שטאַרקן ווידערשטאַנד, בעוואָפענדיג די מיט שטיקער האָלץ און ציגעל. די אויפרעגונג פון די יודישע סטודענטן איז געווען אַן אומגעהויערע. דער יודישער מיטגליד פון טשערנאָוויצער שטאָט-ראַט ד"ר ראָזענצווייג האָט געפּרובט צו רוהיקן בערוהיגענד אויף דער יודישער יוגענד. בעת די אונרוהען איז ד"ר ראָזענצווייג פערוואונדעט געוואָרען.

נאָכמיטאָג האָבן די אַנטיסעמיטן פאַרמירט גרופּען-דעמאָנסטראַציעס פאַר די רעדאַקציעס - לאָקאַלן פון די צייטונגען „פאָרווערטס" און „טשערנאָוויצער מאָרגענבלאַט" (אַ יודישע צייטונג).

דאָ איז ווידער געקומען צו בלוטיגע צוזאַמענשטויסן, בעת וועלכע עס זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען צוויי קריסטן און דער יודישער בעאַמטער האַזענפראַץ.

די געזעלעגן און אָנפאַלן פון די קריסטען האָבן געדויערט ביז שפּעט אין אָוונד. ערשט אין די נאַכט-שעה'ן איז צוריקגעשטעלט געוואָרען די רוה.

טשערנאוויץ, 21 (יט"א טעלעגראַפיש). די גאַנצע יודישע בעפעלקערונג געפינט זיך אונטערן רושם פון די לעצטע בלוטיגע געשעהענישן. לויט דער פעראָרדנונג פון פּראָקוראָר זענען אַרעסטירט געוואָרען צוויי אָנפיהרער פון אַרטיגען רומענישן סטודענטן-פעראיין. מ'האָט אויך אַרעסטירט דריי יודישע יונגעלייט.

די יודישע געשעפטן אין טשערנאוויץ זענען פרייטאג געשלאָסן געווען אלס פּראָטעסט פון די לעצטע בלוטיגע געשעהענישן.

בוקאַרעשט, 21 (יט"א טעלעגראַפיש). 500 סטודענטן האָבן איינגעאָרדנט אַ דעמאָנסטראַציע פאַר דעם בנין פון מיניסטעריום פאַר בוקאָווינע מיט דער פאָדערונג צו בעפרייען פון תפיסה די אַרעסטירטע רומענישע סטודענטן פון טשערנאָוויץ.

די בעריהמטע דייטשע פאַנצערשיף אין „A" א. נ. „דייטשלאַנד"
גרייט זיך צו דער פּראָבע-רייזע

דאָס איז די טעכניש-פאָלקאָמענסטע שיף אין דער וועלט.

דער פּראָצעס וועגן מאָרד פון אַרטיסט גאָטפריד
קומט פאָר ביי פערמאַכטע טירען

וואַרשאַ, 19 (טעלעפאָניש)

פרייטאג האָט זיך אין וואַרשאַווער קרייז-געריכט אָנגעהויבן דער פּראָצעס וועגן מאָרד פון יו. ישען אַרטיסט יצחק גאָטפריד. דעם 25 יוני פ. י. האָט מען אויפ'ן מאַרימאָנטער שאָסיי געפונען א דערמאָרדעטן „דעם דערמאָנטען" גאָטפריד. ער איז געלעגן אַ דערשטיקטער מיט א קראַוואַט, אָן אַ מאַנטעל, אָהן שיך, אָהן אַ מאַרינאַרקע. אויף זיינע קליידער האָט מען געפונען ראָזע פעדעם, וואָס האָבן געקאָנט שטאַמען פון אַ טיכעל צי פון א סוועטער. די דאָזיגע פעדים האָבן טאַקע געהאָלפן אויפדעקן די גאַנצע געשיכטע.

ביים פאָלמעסטן האָט מען פעסטגעשטעלט, אז גאָטפריד האָט געליטן אויף אַן'עראָטישער אומנאָרמאַלקייט, וועלכע איז בעשטאַנען אין א פערלאַנג מען זאָל איהם שטיקן און ווערגן מיט קראַוואַטן צו אַנדערע חפצים.

די אַרעסטירטע נאָסען-פרוי זאָפיע קושיק 46 יאָהר אַלט, האָט זיך גאַר גיך מודה געווען אין מאָרד און דערציילט אַלע פּרטים, לויט וועלכע עס קומט אויס, אז זי האָט איהם אַ שיכור'ן און אליין אויך א שיכור'ע אזוי לאַנג אויף זיין פערלאַנג געשטיקט מיט'ן קראַוואַט, ביז ער איז געבליבן ליגען אָן בעוועגונג. זי זאָל האָבן געמיינט, אַז ער שלאָפט. און איז אַוועק מיט זיין מאַנטעל וועלכען זי האָט פערקויפט פאַר 15 זל. איינעם גאָלדשוואַרץ משה.

דער פּראָצעס קומט פאָר ביי פערמאַכטע טירען.

אלס ציוויל-מאָהנער מצד דער פאַמיליע פון דערמאָרדעטן טרעט אַרויס אַדוו. באָרנשטיין ער מאָהנט די קאָסטען פון דער לויה. זיין ציל איז שיצען דעם כבוד פונם דערמאָרדעטן.

די אָנגעקלאָגטע האָט דריי קינדער, איז אַן אַלמנה, קיינמאָל נאָך נישט געמשפּט געוואָרען. אויף דער פראַגע וועגן בעשטעטיגונג ענטפערט זי מיט האַנדעל.

צום פּראָצעס איז אויך אַרויסגערופן ד"ר ביכאָווסקי, אלס סעקסואָלאָג.

צוגאַב-קופּאָן
צום קאָנקורס פאַר די לעזער פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

די זובי-בגורל בעקומען אומזיסטע רייזע דירה, ערסטקלאַסיגע בעשפייזונג און אריינגאַנג אויף אַלע אימפּרעזעס אויף דער גראַנדיעזער ווינטער-מכביה'דע קיין זאַקאָפּאַנע.

דייטשער רייכסטאג זאָל פונאַנדערגעלאָזט ווערען

בערלין, 21 (ספּ. טעל.) היינט קומט דאָך צונויף דער סעניאָרען-קאָנווענט, וועלכער וועט בעשליסן דעם ווייטערדיגן גורל אין רייכסטאַג. אין די רעגירונגס-קרייזן רעכענט מען זיך מיטן אויסבּרוך פון קאָנפליקט. די קאָמוניסטן וועלן פאָרלאַנגען, מען זאָל באַלד אויף דער ערשטער זיצונג פון פּאַרלאַמענט אָפּשטימען זייער פאָרשלאַג וועגן אַן'אומצוטרוי-וואָטום צו שלייכער'ן. די מעהרהייט, האַלט מען, וועט וועלן פריהער אויסהערן שלייכערס עקספּאָזע. אַלענפאַלס איז זיכער, אַז דער פערטרעטער פון דער רעגירונג וועט אויף דעם קאָנווענט מעלדען, אַז אין פאַל פון אַן'אומצוטרוי-וואָטום פאַר שלייכער'ן וועט דער רייכסטאַג תיכף פונאַנדערגעלאָזט ווערען.

מיטאָג-צייט האָט מען פערזיכערט, אַז קאַנצלער שלייכער האָט נאָך נישט קיין בעשלאָסענע מיינונג פון פערזוכען פונאַנדערצולאָזען דעם רייכסטאַג. די „וועלט אַם אַבענד" האָט גאָר פערעפענטליכט אַ סענסאַציע, אַז שלייכער זאָל נאָך היינט מעלדען זיין דימיסיע.

בערלין, 21 (ספּ. טעל.) די בערלינער פּרעסע שרייבט, אַז אויב דער רייכסטאַג וועט פונאַנדערגעלאָזט ווערען, וועט ער מעהר נישט צונויפגערופן ווערען, ווייל עס איז נישטאָ קיין אויסזיכט אויף אַן'אַרבייט פעהיגע מעהרהייט. אויפ'ן גרונט פון נויט שטאַנד - רעכט וועט רעגירען אַ בעשטימטע רעגירונג ביז זי וועט פערוואַלטען בעשליסען, אַז עס איז צייט צו בעשטימען וואַהלען. די צייטונגען שרייבען, אַז עס וועט איינגעשטעלט ווערען אין דייטשלאַנד אויף אַ לענגערע צייט אַ שלייכער-הינדענבורג-דיקטאַטור.

אַ רעקאָמענדירטער בריף וועט נאָר קאָסטען 50 גר.

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש)

דאָס פּאָסט-מיניסטעריום האָט שוין בעשלאָסען צו פערקלענערן דעם אָפּצאָהל פון רעקאָמענדירטע (פּאָלעצאָני) בריף פון 60 גר. אויף 50 גר.

די דאָזיגע פעראָרדנונג זאָל אַרויסגעגעבען ווערען אין חודש פעברואַר.

Dr. med. J. SCHORR

פון IWONICZ

ספּעציאַליסט

פאַר האַרץ און סקלעראָזא-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט אין לאָדז

גראַנסקא 11, טעל. 226-85

2866. נעמט אָן טעגליך פון 4—6 נאָכמיטאָג

מיט 50 פּראָצ. טייערער
צאָהלט איך פאַר בריליאַנטען, גאָלד, זילבער, פערל גאָלדענע צייהן און לאָמבאַרדאָווע קוויטען

M. H. LISSAK, Piotrkowska 5.

פאַר גאָלד, ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזיאָר פיאַלקאַ, פּיעטריקאָווער 7

צום קאַרנאַוואַל

עמפּפעהלט דעם גרעסטען אויסוואָהל פון אלערליי
פּערפומען
אין- און אויסלענדישע
ווי אויך אלערליי
קאָסמעטיק

די מאָדערנסטע פּערפומעריע
J. DRUKIER
5 Zawadzka 5, tel. 175-92.

פאַר אַנגראָסיסטען ספּעציעלער ראַבאַט!
הורט און דעטייל! הורט און דעטייל!

נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט!
פאַר א שפּאַט-ביליגען פּרייז צו בעזוכען דעם שענסטען ווינטער-געגענד אין איירפּאַ - זאַקאָפּאַנע
און זיך בעטייליגען אין דער גרעסטער ווינטער-ספּאָרט-אימפּרעזע פון דער לעצטער צייט.

די ווינטער-מכביאַדע, וועלכע קומט פאָר פון 1—5 פעברואַר ד. י. אין זאַקאָפּאַנע, איז די גרעסטע אַטראַקציע פאַר די לעצטע יאָהרען. טויזענדער יודישע ספּאָרטלער פון אַלע עקען וועלט. צעהנדליגער טויזענדער טוריסטען פון אַלע לענדער גרייטען זיך צו דער אימפּאָזאַנטסטער יודישער ספּאָרט-אימפּרעזע, וועלכע קומט פאָר אין זאַקאָפּאַנע.

די גראַנדיעזע ווינטער-„מכביאַדע" אין זאַקאָפּאַנע, האָט ערוועקען דעם אינטערעס ביי אַלע יודען פון דער גאַנצער וועלט. נעמט טייל און בעזוכט די גראַנדיעזע אימפּרעזע.

די בעדינגונגען פון אַלע אָנטיילנעהמער און טוריסטען זענען: פאַר די נידריגסטע פּרייזען — די בעקוועמסטע בעדינגונגען. אינפאָרמ. ווערען ערטיילט יעדען טאָג פון 4—7 אין וואַנאַ-לי-קוס, פּיעטריקאָווער 64

לאדז. 22 יאנואר 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 22 יאנואר 1933

די פילאזאפיע וואס ווארימט נישט

צוויי מיניסטעריומס אנגאזשירען זייער שטארק די אויפמערקזאמקייט פון בירגער, בעת דער ביודזשעט-דעבאטע: דאס פינאנץ-מיניסטעריום און אינערן-מיניסטעריום. צו די ביודזשעטען פון אנדערע מיניסטעריומס איז די בעציהונג מעהר ווייניגער א גלייכגילטיגע.

און עס איז קיין וואונדער נישט. אין די אויבענדערמאנטע צוויי מיניסטעריומס איז קאנצענטרירט דאס גאנצע לעבען פון בירגער. די שטייער-פראגע און די פראגען פון פערזענליכער זיכערהייט זענען בלי ספק די וויכטיגסטע. דעריבער טאקע האט מען מיט גרויס אינטערעס ערווארט די ארויסטרעטונגען פון דעם אינערן-מיניסטער פיעראצקי. בעזונדערס איז זיין עקספאזע ערווארט געווארען מיט גרויס אינטערעס ביי דער יודישער בעפעלקערונג, אין צוזאמענהאנג מיט די „הוליגאנקעס" פון דער ענדעקישער יוגענד אין נאוועמבער פון פערגאנגענעם יאהר.

מינ. פיעראצקי האט ארויסגעזאגט איינינע געדאנקען, וועלכע אילוסטרירען דעם אונטערשיד, וועלכער איז פאראן אין דער היסטאריאזאפישער אויפפאסונג פון דער פוילישער מלוכה. די ענדעקישע היסטאריאזאפיע לייגט דעם שווערפונקט אויפ'ן בעגריף „פאלק", ד. ה. די פוילישע מלוכה ווערט אידענטיפיצירט מיט'ן בעגריף „פויליש פאלק". דערפון דארף שוין קלאהר ווערען די בעציהונג צו אלע אנדערע נאציאנאליטעטען, וועלכע לעבען אויף דער טעריטאריע פון דער פוילישער רעפ ב״יק און וועלכע דארפען דערפילען די ראל פון „העלאטען" אדער „פלעבעיער„ אין בעצוג צו די מיטגלידער פון דער אויסדערוועהלטען פוילישען פאלק. ווייטער דרינגען ארויס פון דער דאזיגער ענדעקישער פילאזאפישער קאנצעפציע אלע בעזונדערע „פריווילעגיעס", פון וועלכע עס דארפען געניסען די אנגעהעריגע צו דער מעהרהייטס-נאציע: מלוכה-פאסטענס, אמטען אין די קאמונאלע אינסטיטוציעס, קרעדיטען, קאנצעסיעס א. אז. וו. אלץ קומט דער „אויסדערוועהלטער" קאסטע. די בירגער, וועלכע האבען דאס אומגליק צו געהערען צו די אזוי-גערופענע מינדערהייטען, ווערען נאטירליך אויסגעשלאסען פון דעם פריווילעגירטען כלל און ארויסגעווארפען אויף יענער זייט מיר פון פאליטישען לעבען.

ס'איז שווער צו זאגען, צי די ענדעציע וואלט איהר דאזיגען פראגראם רעאליזירט אין די גאנצע הונדערט פראצענט, ווען זי וואלט געשטאנען ביי דער מאכט. יעדענפאלס דארף די אויבענדערמאנטע „היסטאריאזאפיע" זיין א וועג-ווייזער פאר די ענדעקישע פיהרער, וועלכע גרייטען זיך נאך ווען עס איז צו פארנעמען די הויכע מלוכה-פאסטענס. זיי וואלטען בויען די פוילישע מלוכה פולשטענדיג איגנארירענדיג די נויטען און אינטערעסען פון 10 מיליאן בירגער, וועלכע וואוינען אויף דער טעריטאריע פון פוילען.

אנדערש זעהט אויס די היסטאריאזאפיע פון דער סאנאציע אין דער אויפפאסונג פון אינערן-מיניסטער פיעראצקי. די סאנאציע גיט זיך אפ א דין-וחשבון, אז די פאליטישע ווייטזיכטיגקייט פאדערט צו שטעלען זיך אויף דעם רעאלען באדען, אז אין פוילען לעבען, א חוץ פאליאקען, א גרויסע מאסע בירגער פון נישט-פוילישער נאציאנאליטעט, פון וועלכע מען קען נישט פטור ווערען, און דעריבער דארפען די ריכטליניען פון דער פוילישער אינערליכער פאליטיק גיין אין דער ריכטונג פון פונאנדערבויען די מלוכה, אזוי ווי זי איז, צוזאמען מיט די מינדערהייטען, וועלכע זי בעזיצט.

די גאנצע היסטאריאזאפישע פאלעמיק פון מיניסטער פיעראצקי האט אבער נאר א ריין-טעארעטישע בעדייטונג, אין דער פראקטיק טרעט דער סאנאציע-פראגראם ווייט נישט אפ פון די וואונשען פון דער ענדעציע, אין זין פון בויען א פוילישע מלוכה אויסשליסליך פאר פאליאקען. עס איז א פאקט, אז די צאהל בירגער פון די מינדערהייטס פעלקער, וועלכע געניסען פון דער מלוכה אלס בעאמטע, ריכטער, קאנצעסיאנערען א. א. וו. איז דווקא אין די צייטען פון דעם סאנאציע-רעזשים געווארען קלענער איידער אין די צייטען פון דער ענדעקיש-פיאסטישער ממשלה.

די יודישע בעפעלקערונג האט נאר „פראפיטירט" אויף אנ'אנדער ליניע. נאך קיינמאל איז ביי אונז נישט געווען אזא „אויפבליהונג" אויף פאקטישע מעקלערס און שמשים, ווי אין די לעצטע יאהרען. אויף טריט און שריט טרעפט מען די, די דאזיגע מעקלערס מיט אנגעפילטע פארטפעלען, וועלכען ליגען פאר זייער גרייטקייט צו דינען. דער רעזולטאט איז א געוואלדיגע דעמאראליזאציע אין יודישען געזעלשאפטליכען לעבען. דאס איז אין גאנץ בולט'ט שטריכ'ן אונזער מאראלישער סך-הכל.

וועגען אונזער עקאנאמישען מצב איז איבעריג צו רעדען, מחמת מיט דעם דאזיגען ענין איז פול די גאנצע יודישע טאג-פרעסע.

עס קען שוין אונז נישט בעפרידיגען די ערקלערונג פון מינ. פיעראצקי, אז די רעגירונג וועט נישט טאלערירען די ענדעקישע אוואנטורעס געגען דער יודישער בעפעלקערונג, מחמת מיר זעהען, אז די דאזיגע אוואנטורעס זענען געווארען א יאהר-יעהרליכע „טראדיציע" און די אויפגאבען פון דער זיכערהייטס-מאכט דארפען דא נישט גיין נאר אין דער ריכטונג צו בעשטראפען די שולדיגע, נאר דער עיקר אין פערלויפען די געשעהענישען און שאפען אזא צושטאנד, אז אזעלכע געשעהענישען זאלען זיין אוממעגליך. דאס רעפארמירען די אוניווערזיטעטס-אויטאנאמיע וועט בלי-ספק מיטהעלפען צו סאנירען די בעציהונגען, אבער דאס אלץ איז גערעדט געווארען, ווען די זיכערהייטס-מאכט וועט האנדלען ענטשלאסען און שטרענג.

מיר וואלטען זיך ווינשען, אז דער סאנאציע לאגער, וועלכער רעגירט שוין מיט פוילען איבער 6 יאהר, זאל ארויסציהען פון מינ. פיעראצקיס היסטאריאזאפיע פראקטישע קאנסעקווענצען, די פילאזאפיע אליין, ווי פיין זי זאל נישט זיין, וואַרימט אונז לחלוטין נישט.

א. צינצינאטוס.

„די סאנאציע האט פערלוירען די נאציאנאלע ווירדע"

די ווינטער-מכביה'דע אין זאקאפאנע אלס געוועהר פון דער ענדעציע אין קאמף געגען דער סאנאציע און די יודען

וואס מעהר עס דערנעהנטערט זיך דער טערמין פון דער ווינטער-מכביה'דע אין זאקאפאנע, אלץ נערוועזער און אונרוהיגער ווערט די ענדעציע. מיר האבען שוין מיטגעטיילט, אז די אפטיילונג פון דער ענדעציע אין זאקאפאנע האט זיך געווענדעט מיט א פראטעסט געגען דער איינארדנונג פון דער מכביה'דע און פאדערט, אז די אימפרעזע זאל איינגעארדנעט ווערען אין אנ'אנדער ארט. דער הויפט-ארגאן פון דער ענדעציע, די „גאזעטא ווארשאווסקא" מיידט נישט אויס די געלעגענהייט צו בענוצען זיך מיט דעם פאקט פון דער זאקאפאנער מכביה'דע, כדי אנצוגרייפען די סאנאציע און די רעגירונג: דאס איז דער בעקאנטער מעטאד, צו קאמפראמיטירען דעם רעגירונגס-לאגער אלס „פריינד און בעשיצער" פון די יודען. מען דארף דערביי בעמערקען, אז אין די אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען האט די צייטונג פון דמאווסקין אנגענומען א טאן, וועלכען מען קען אנדערש נישט בעצייכענען ווי כוליגאנעריע און אונאנשטענדיגקייט פון עכטען גאסען מין. אויב פריהער פלעגט דאס בלאט מאכען דעם אנשטעל פון ערנסטקייט, רעדט עס איצט מיט א לשון פון ריינער גאסען-לאבוזעריע. אזוי איז געווען אין לעצטען כוליגאנישען ארויסטריט וועגען די יודען און דער אקאדעמישער פרייהייט, אזוי איז עס אין נעכטיגען ארטיקעל וועגען דער ווינטער-מכביה'דע אין זאקאפאנע.

דער ארטיקעל פון ענדעקישען בלאט טראגט דעם נאמען „שווערער דינסט". א שווערען דינסט האבען, הייסט עס, די סאנאטארען, וועלכע האבען זיך גענומען צו פערטיידיגען אין פוילען די יודישע אינטערעסען. דער דינסט איז שווער, ווייל מען מוז זיך דערביי אפזאגען פון „עלעמענטארסטען געפיהל פון נאציאנאלער ווירדע". און די צייטונג ברענגט א ציטאטע פון א סאנאטאריש בלאט „וואלקא", וואס האט גענומען אויף זיך די אויפגאבע צו ערקלערען פאר די פוילישע לעזער וואסער זין עס האט פאר פוילען דאס איינארדנען די מכביה'דע אין זאקאפאנע. די „וואלקא" האט געשריבען:

דער דאזיגער פאקט איז די בעסטע פראפאגאנדע און די בעסטע פעסטשטעלונג — און דאס מצד די יודען גופא, — אז אלע אלארמען וועגען אלגעמיינעם אנטיסעמיטיזם אין פוילען זענען פון גרונד אויס פאלש... דער פאקט, וואס אלס ארט פאר דער מכביה'דע איז אויסגעקליבען געווארען דאס שענסטע ארט אין פוילען, די פוילישע ווינטער-הויפט-שטאט זאקאפאנע, איז כמעט א גליקליכער, ווייל דאס וועט געבען די מעגליכקייט עטליכע טויזענד אויסלענדער זיך צו בעקענען מיט דער שעהנקייט פון אונזערע בערג און אויך מיט קראקא, אט דעם אוצר פון אונזער קולטור און דאס וועט נישט בלייבען אהן איינפלוס אויף דער ענדערונג פון דער אפט פאלשער מיינונג וועגען אונז מצד פיל אויסלענדישע בירגער.

די „וואלקא" האלט דעריבער, אז די איינארדנונג פון דער מכבי'הדע אין זאקאפאנע וועט האבען פאר פוילען א גרויסען פראפאגאנדיסטישען ווערט און אין דעם ליגט איהר וויכטיגע בעדייטונג פאר פוילען.

דאס קען נישט פערטראגען דאס נערוועזע הערץ און געמיהל פון ענדעקישען בלאט. די ווערטער פון „וואלקא" ווערען דעריבער בעגלייט מיט א לאנגער טיראדע, פול מיט גאל און איראניע: וואסער כבוד וועט עס זיין פאר דער אלטער הויפט שטאדט פון די יאגעלאנען און פיאסטען, וואסער שטאלץ וועט עס זיין פאר יעדען פאליאק, ווען פאר די טרומנעס פון די מלכים וועט זיך הערען דער „שווארגאט" פון המון „מאכאבעיטשיקעס", וואס וועלען זיך צונויפקומען פון אלע עקען וועלט.

און ווייטער נעהט ווידער די מאראל פאר די פאליאקען, וועלכע האבען אויף אזא העסליכען אופן פעררעטען זייערע נאראדאווע געפיהלען: מען דארף האבען א זעהר אבגעשטומפט געפיהל פון נאציאנאלער ווירדע, כדי זיך נישט אפצוגעבען קיין דין וחשבון, ווי ווייט דערנידעריגט עס איז פאר אונז אזא מצב, ווען דאס יודענטום הויבט אן צו בעטראכטען פוילען שיער נישט פאר זיין איראפעאישער היימאט, ווען עס ליידט אין די יודען פון דער גאנצער וועלט קיין פוילען פונקט ווי א בעלעבאס.

אבער, און דערמיט פערענדיגט די „גאז. ווארש." איהר ביטערען ארטיקעל. די סאנאציע איז שוין אזוי ווייט פערקראכען אין איהר יודען-פריינדשאפט און יודען-דינסט, אז פון איהר קען מען שוין עפעס בעסערס נישט ערווארטען: זי האט אויף זיך גענומען א שווערען און הארבען דינסט און דאס ליבען די מכבי'הדע איז נאר איין פרט אין דער ארבייט פון דער סאנאציע אויף דעם געביט.

שטורם פון א״י-אראבער געגן עמיר אבדולא

אנ'אמעריקאנער ציוניסט זאל שטעהן בראש פון דער יודישער קאלאניזאציע אין עבר-הירדן

ירושלים, (י.ט.א.) די אראבישע פרעסע טיילט מיט, אז אויף די 70 טויזענט דונאם באדען, וואס זענען גענומען געווארען אין פאכט ביי עמיר אבדולאה אין עבר-הירדן אויף דעם מזרח-ברעג פון ירדן, וועלען בעזעצט ווערען ווייניגסטענס 3000 יודישע משפחות. בראש פון דער יודישער געזעלשאפט, וואס האט געשלאסען דעם אפמאך מיט'ן עמיר, זאל שטעהן, ווי עס הייסט, א בעקאנטער ציוניסטישער פיהרער פון אמעריקא.

די אראבישע פרעסע פיהרט ווייטער א געוואלטזאמע אגיטאציע געגען דעם אבמאך און פרעגט, פארוואס לייקענט נישט עמיר אבדולאה אפ די בעריכטען, אויב זיי זענען נישט קיין אויטענטישע. דער עמיר ווערט דערביי זעהר שארף אנגעגריפען פאר שליסען אבמאכען מיט די ציוניסטען.

אויף א שטורמישער פערזאמלונג פון „איסטאקלאל" (דער עקסטרעמיסטישער אראבישער אוניאבהענגיקייטס"-פארטיי), וואס האט געדויערט זעקס שעה, איז בעשלאסען געווארען שיקען א דעלעגאציע צום עמיר אבדולאה, כ״י משפיע צו זיין אויף אים נישט צו שליסען די טראנזאקציע מיט די יודען. די דעלעגאציע זאל אונטערשטרייכען, אז אזא שריט מצד דעם עמיר וועט זיין דער שווערסטער קלאפ פאר די אראבער אין א״י.

פון אלע טיילען פון לאנד ווערען געשיקט דעפעשען און עס ווערט פראיעקטירט צו דעלעגירען דעפוטאציעס צום עמיר. פערשידענע אראבישע קרייזען מאכען די גרעסטע אנשטרענגונגען נישט צו דערלאזען צו פינאליזירען די טראנזאקציע.

די יודישע, אזוי גוט ווי די אראבישע קרייזען פערפאלגען מיט דער גרעסטער פאראינטערעסירונג די ענטוויקלונג פון די געשעהענישען, וועלכע קענען, ווי עס ווערט איינשטימיג אנערקענט, האבען א דעצידירענדע השפעה אויף דער צוקונפט פון עבר-הירדן.

האקענקרייצלערישער קונסט-אנטיסעמיטיזם

שפאלט די ווינער מוזיק-וועלט

ווין. (יט"א) די ווינער נאציאנאל-סאציאליסטען האבען אריינגעטראגען דעם ראסען-אנטיסעמיטיזם אויך אין מוזיק-לעבען. זייער פראפאגאנדע אין משך פון לעצטען האלבען יאהר האט דערפיהרט צו א שפאלטונג אין די ווינער מוזיק-קערפערשאפטען. היטלעריסטישע דיריגענטען האבען זיך אפגעזאגט אויספיהרען מוזיק-נומערען פון יודישע קאמפאזיטארען (אפילו פון די משומדים מענדעלסאהן און מאהלער) אויך ביי עפענטליכע קאנצערטען פון עסטרייכישען ראדיא. אין די לעצטע וואכען ווערען כסדר אלץ מעהר גערייניגט „פון יודען" אויך עפענטליכע אויפפיהרונגען פון דער אפיציעלער קאנצערט-געזעלשאפט. מען האלט יודישע זינגער און מוזיקער פון דערווייטענס.

עס געהט און א שטילער סיסטעמאטישער באיקאט אויף יודישע און סאציאליסטישע מוזיקער און דער באיקאט ווערט געשטיצט דורך די אפיציעלע געזעלשאפטען. אזוי ווי די געזאנג-אקאדעמיע, צו וועלכער עס געהערען פיל ליבעראלע עלעמענטען, האט זיך ענטזאגט צו בעטייליגען אין אזעלכע „גערייניגטע" קאנצערטען, האבען די אפיציעלע קאנצערט-געזעלשאפטען איינגעלאדען אויף זייער ארט דייטש ארישע זינגער-בונדען ווי דעם שוגערט-בונד און דעם ברוקנער-כאר. מען רעדט שוין אפען אין ווין וועגען א האקענקרייצלערישען טעראר אין דער מוזיק-רעפראדוקציע.

אלס פראטעסט זענען איינינע בעדייטענדע יודישע מוזיקער ארויסגעטרעטען פון די פערוואלטונגען פון די דורך אנטיסעמיטען בעהערשטע מוזיק-קערפערשאפטען.

די „ארישע" קאנצערטען ווערען באקאטירט דורך יודען און סאציאליסטען, בשעת די אלגעמיינע קאנצערטען ווערען באיקאטירט דורך די האקענקרייצלערישע מוזיק-ליבהאבער.

דער איניציאטאר פון דער גאנצער קאמפאניע איז דער דירינענט לעאפאלד ריכוויין, וועלכער האט זיך ערשט מיט צוויי יאהר צוריק אנגעשלאסען אין דער היטלער-פארטיי. לעבענדיג פריהער אין דייטשלאנד האט רייכוויין אונטערגעהאלטען די בעסטע פריינדשאפט מיט יודען.

יוד. קאלאניסטען-צוזאמענפאהר אין ארץ-ישראל

געגען דעם לעצטען ארויסטריט פון דר. ווייצמאן

ירושלים (י.ט.א.) אויף דער יעהרליכער קאנפערענץ פון יודישען קאלאניסטען-פערבאנד אין א״י, וואס איז די טעג פארגעקומען, איז שארף קריטיקירט געווארען דער לעצטער ארויסטריט פון ד״ר חיים ווייצמאן אויף דער קאנפערענץ פון דער ענגלישער ציוניסטישער פעדעראציע בנוגע די „בועזים".

די קאלאניסטען-קאנפערענץ האט צוו. אנד. אנגעוויזען אויף דער געפאהר, וואס דראהט דער אראנזשען-אינדוסטריע אין א״י אין פאל אויב עס וועט נישט אפגעשאפט ווערען דער אימפארט-צאל פון א״י-אראנזשען אין ארץ-ישראל וועט נישט איינגעגלידערט ווערען אין אימפעריאלען פרעפערענץ פלאן.

מענשען-פאנגער אין כארבין טעראריזירען יודען

כאפען יודישע סוחרים און האלטען זיי פאר אויסלייז-געלד. — טראגעדיעס אין פיל יודישע הייזער.—יודען לויפען אין יאפאן זוכען שוץ.—פאקטען פון יודישע קרבנות

פאר די לעצטע עטליכע חדשים ווערט כארבין ממש טעראריזירט פון מענשען־פאנגער. ס׳געהט נישט אריבער א וואך, אז די בעפעלקערונג זאל נישט אויפגעטרייסעלט ווער׳ען וועגען דעם אדער יענעם פערמעגליכען מענשען, וועלכער איז אפגעפיהרט געווארען אין א געהיימנישפולען ארט. די פערשוואונדענע ווער׳ען וואכען און חדשים לאנג גע־פייניגט אויף א שוידערליכען אופן, עס ווער׳ען אויסגעפרעסט פון זיי אומגעהויער׳ע סומעס געלד. די קרבנות, וועלכע עס געלינגט זיך אויסצוקויפען, ווערען פיזיש און גייסטיג צובראכען און עקאנא־מיש רואינירט. איינינע האבען שוין מיט׳ן לעבען בעצאהלט.

צוויי קאטעגאריעס פערברעכער האלטען אין שרעק דעם פערמעגליכען טייל פון דער כארבינער בעפעלקערונג. איין גרופע שטעלט מיט זיך פאר רוסישע ווייס־גוואר־דייער, די צווייטע גרופע — כינעזישע כונכוזען. דער גרעסטער טייל קרבנות בעלאנגט צום פערמעגליכען טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין כארבין.

די אנשיקעניש פון מענשען־פאנגערייי האט אנגעשטעלט דעם ברויזענדען לעבען פון דער שטאט. ווי נאר עס רוקט זיך אן די נאכט ווערען די גאסען פון כארבין פערוואנדעלט אין א בית־עלמין. מענ־שען פערשפאר׳ען זיך אין די הייזער אונטער זיבען שלעסער און ריגלען. מען ציטערט פאר יעדען שאטען. מענשען זאגען זיך אפ פון טעאטער, קינא, פערוויילונגען און בויטוהענדיגע פערזאמלונגען. מעהר פערגעשראקענע לאזען איבער אויף הפקר זייער׳ע הייזער, געשעפטען, און אונטערנעהמונגען און מען לויפט אין מעהר זיכער׳ע ערטער — קיין יאפאן און דרום־כינע.

אין דיירען (יאפאן), צינדאא, שאנכאי, און אנ־דערע פונקטען, קאן מען ביי היינטיגען טאג געפינען קאלאניעס פערמעגליכע כארבינער יודען, געלאר־פענע „בעזשענצעס“ פיהלען זיך אין די נייע ערטער ווי אין גלות און ווארטען אויף דעם מאמענט, ווען כארבין וועט אויסגעלייזט ווער׳ען פון דעם שרעק־ליכען געשפענסט. מען רייסט ארויס מענשען אין די בעלעבטסטע גאסען אפילו ווען זיי ווער׳ען בעגלייט פון איגענע און בעקאנטע.

געהענדיג צו כל־נדרי ערב יום־כפור, אין דער בעגלייטונג פון דריי חברים, אלע געזונטע יונגע מענשען, אין פאר די אויגען פון פיל הונדערטער יודען וועלכע זענען געגאנגען דאווענען, געפאנגען געווארען דער יונגערמאן יוסף יצחק שריל, וועל־כער איז אפגעפיהרט געווארען אין אנ׳אויטאמאביל מיט אויסגעלאשענע לאמטערנעס אין אנ׳אומבעשטימ־טער ריכטונג און ביז היינטיגען טאג הערט מען ביז קיין שפור פון איהם.

דער דאזיגער יונגערמאן איז ארויסגעריסען געווארען דורך דריי רוסישע באנדיטען געגענאיבער דער גרויסער שוהל, אינ׳ם געדיכטסטען און בע־לעבסטען יודישען געגענד, ווען ארום און ארום האט געשוויבעלט פון יודען.

ווען ס׳איז געווארען אטומעל און די חברים האבען איהם געוואלט ארויסרייסען, האבען די באנדיטען עטליכע מאל אויסגעשאסען. די שיסערייי האט ארויסגערופען א שרעקליכען פאניק ביי די מתפללים אין שוהל. די רויבער זענען אויף גיך פערשוואונדען צוזאמען מיט זייער קרבן און מ׳־הערט פון איהם נישט ביז׳ן היינטיגען טאג.

טראגישער האט מיט א קורצער צייט צוריק פערענדיגט דער יודישער אקסען־הענדלער, אליהו מאלי, וועלכער איז אריינגעפאלען צו כינעזישע כונכוזען הינטער דער שטאט, פאהרענדיג צום שלאכט־הויז. מאלי האט זיך נישט געוואלט לאזען פאנגען און האט געלאזט טרייבען דעם פע״ד בליק־שנעל

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

מיט דעם געדאנק זיך ארויסצורייסען פון׳ם רינג. אבער די כונכוזען האבען פערשאטען מיט א האג־געל פון קוילען דעם עטלויפענדען סוחר, וועלכער איז געפאלען טויט אינגאנצען צולעמפערט פון די קוילען. מאלי איז געווען פאפולער ביי די מעליטאר־פאלער און ארעמער אקסען־הענדלער אין כארבין. אנ׳ערליכער סוחר, א מענש מיט א גוטען כאראק־טער, א בעל־טובה און איבערגעגעבענער פאמיליע־פאטער. עס זענען איבערגעבליבען א פרוי מיט פינף קליינע קינדער.

מיט עטליכע וואכען צוריק האבען רוסישע באנדיטען פערנאר׳ט דעם פאפולערען כארבינער דאק־טאר, יהודה עליאסאן, האבען איהם פערפיהרט אין א וויסטען ארט אין א קעלער־שטוב הינטער דער שטאט. איינער פון די באנדיטען, אפקאוו, וועלכען דער דאקטאר עליאסאן קען, איז געקומען מיט אנ׳אוי־טאמאביל איהם רופען צו זיין „קראנקער פרוי“.

דער דאקטאר איז געפאהרען, אויס׳ן וועג האבען זיך פלוצלונג אריינגעזעצט אין אויטאמאביל צוויי רוסישע פערדעכטיגע טיפען. איינער האט זיך גע־זעצט ביים שאפער און דער צווייטער מיט׳ן דאקטאר און אפקאוו׳ן. ווען ד״ר עליאסאן האט זיך אנגעהויבען בעאומרוהיגען פון די נישט־געבעטענע אורחים, האט איהם אפקאוו דערקלער׳ט, דאס זיי זענען זיינע גוטע פריינד, וועלכע אינטערעסירען זיך וועגען דער קראנקער פרוי.

פאהרענדיג ווייטער און זעהענדיג דאס מען פיהרט איהם אין זייטיגע גאסען הינטער דער שטאט, האט דער דאקטאר פערשטאנען דאס ער וועט נישט גוט אפשניידען, אויף זיין פראגע וואוהין מען פיהרט איהם — האבען די באנדיטען באלד ארויסגענומען צוויי רעוואלווער׳ען און צו שטעלענדיג איהם די רעוואלווער׳ען צום שלייף, האבען זיי איהם געהייסען שווייגען. די באנדיטען האבען לאנג ארומגעפיהרט זייער קרבן אויף די פעלדער און טאלען הינטער דער שטאט און האבען איהם ענדליך ארויסגעזעצט אין דער געגענט פון „אינטענדאנטסקי ראזיעזד“. אריינפיהרענדיג איהם אין אנ׳איינזאם הייזעל, האבען די באנדיטען אויסגעטון דעם דאקטאר ביז די אונטערשטע וועש און איהם אריינגעווארפען אין א פינסטערען קעלער. לאנג האבען זיי געפיהרט די אונטערהאנדלונגען וועגען אויסקויף־געלט, ביז מען איז מושווה געווארען אויף א סומע פון זיבעצן זיבען און צוואנציג טויזענט יען. ד״ר עליאסאן האט געמוזט מיט זיין אייגענער האנט אנשרייבען א בריף צו זיין פרוי, אין וועלכען ער בעט איהר, זי זאל אנווענדען אלע כחות און שאפען 25 טויזענט יען. ווייל אויב נישט, קאן ער נישט האפען צו זעהען די ליכטיגע וועלט.

נאך דריי־מיט האט זיך נאך די זאך נישט גע־ענדיגט. בעקומענדיג דאס פערלאנגטע קוויטעל פון׳ם דאקטאר, האבען די באנדיטען פערשפארט דעם קרבן אין א צווייטען צימער אונטער דער ואך פון זייער חבר, מיאסניקאוו, א קרימינעלער פערברעכער, וועל־כער איז ארויס פון טורמע נאך דער לעצטער אמ־נעסטיע פון מאנצושו־גא. זייענדיג צופרידען מיט׳ן געלונגענעם רעזולטאט פון די אונטערהאנדלונגען, האט די שייקע זיך אויסגעזעצט אין ערשטען צימער מאכען א כוס׳ע און בעטראכטען וואס ווייטער צו טאן. ווערענדיג בגילופינ׳דיג פון דעם בראנפען און פונ׳ם לייכטען זיג, האט אפקאוו דערקלער׳ט די איבעריגע באנדיטען, באלטונאוו און גאלאווקא, דאס דער דאקטאר עליאסאן קען איהם גוט און די קאנען דעריפאר אלץ פערפאלען ווערען ווי נאר זיי וועלען

איהם ארויסלאזען אויף דער פריי. דעריבער — לייגט פאר אפקאוו — מוזען מיר באלד, ווי מיר ווע־בעקומען דאס געלט, ליקווידירען דעם דאקטאר, די איבעריגע צוויי האבען מסכים געווען מיט אפ קאוו׳ס פארשלאג. באג׳ אנדערש האט די זאך בענומען דער פעטער באנדיט, מיאסניקאוו, וועלכער האט געהיט דעם דאקטאר אינ׳ם צווייטען צימער; דער־הערענדיג, אז עס רעדט זיך וועגען א מארד, האט מיאסניקאוו, זייענדיג פון „פאך“ א קרימינעלער פערברעכער נאר נישט קיין מערדער זיך דערשרא־קען. אין דערזעלבער צייט, ווען די שיכור׳ע באנדי־טען האבען אונטערהאנדעלט וועגען דעם פלאן ווי אזוי דורכצופיהרען דעם מארד נאכדעם ווי זיי וועלען בעקומען דאס געלט, האט מיאסניקאוו בעשלאסען ארויסצולאזען דעם דאקטאר דורך א פענסטער און אנטלויפען פונ׳ם הייזעל צוזאמען מיט איהם.

אויף אזא אופן איז דער אלטער פאפולערער דאקטאר (אליין פון דווינסק) כמעט צופעליג גערא־טעוועט געווארען פון א זיכערען טויט און די פיר באנדיטען זיצען שוין אונטער דיקאייזערנע גראטעס.

דא נישט לאנג, אין איינעם פון די מאנדזשור־ישע הערבסט־טעג, נישט ווייט פונ׳ם פארק אין כארבינער ניי־שטאט האבען רוסישע באנדיטען אר־רויסגעריסען פון די הענט פון דער רוסישער ניאניע דעם יודישען יונגעלע, עריק סובאטאוסקי, 3 יאהר אלט, דאס איינציגע קינד פון׳ם כארבינער פאר־שטעהער פון דער אמעריקאנישער אויטאמאביל פיר־מע „דזשענעראל מאטארס“. די באנדיטען האבען געפיהרט לאנגע אונטערהאנדלונגען מיט די פער־צווייפעלטע עלטערען דורכ׳ן טעלעפאן און שפע־טער דורך אונטערגעזוא־פענע קוויטלער, האבען גע־דראהט און געפאדערט גרויסע סומען אויסקויף־געלט נאך פיל זוכעניש איז דער פאליציי געלונגען כ׳ דערוויסען זיך דעם נומער פונ׳ם אויטאמאביל, אין וועלכען דאס קינד איז אוועקגעריבט געווארען. מען האט ארעסטירט דעם אייגענטימער פונ׳ם אוי־טאמאביל, א ווייס־גוואר־דייאישען רוסישען שאפער, וועלכער פיהרט פאסאזשירען איבער די גאסען פון כארבין. דער פערהאלטענער האט ארויסגעגעבען זיינע מיטהעלפער און האט אנגעוויזען דאס הויז הינטער דער שטאט, וואו דאס קינד געפינט זיך.

קומענדיג אינ׳ם אנגעוויזענעם הויז האט אבער די פאליציי דאס קינד שוין נישט געפונען. דער גע־פאנגענער יודישער יונגעלע איז מיט אנדערטהאלבע שעה פריהער אפגעפיהרט געווארען פון די באנדי־טען צו דער טיר פון זיינע עלטער׳נס הויז. דער טעראריזירטער פאטער האט מורא צו דערצעהלען, וואס פאר א סומע ער האט אפגעצאהלט פאר אומ־קעהרען איהם זיין קינד.

די טעג איז נאך פיגף שוידערליכע וואכען ארויס אויף דער פריי פון כונכוזען־לאגער די פרוי פונ׳ם כארבינער יודישען פעליש־הענדלער, גרינ־בערג, וועלכע האט זיך פריוויליג געזעצט געפאנגען ביי די באנדיטען אלס ערב פאר איהר מאן. די גע־שיכטע מיט דעם פאר פאלק גרינבערג דעקט אויף א טראגיש בלעטעל פון דער היינטיגער ווירקליכ־קייט פונ׳ם כארבינער לעבען און גלייכצייטיג די אי־בערגעגעבענע אפפער־ווילינקייט פון דער פרוי.

גרינבערג, א געזונטער טיביריאק, איז געקומען מיט אנדערטהאלבען יאהר צוריק אומלעגאל פון סאוויעט־רוסלאנד, צופוס, דורך די כינגאנער בערג. די פרוי זיינע איז א רוסישע, וועלכע האט אנגענו־מען דעם יודישען גלויבען, מיט צוויי חדשים צוריק ווען די נידעריגע העלפט פון כארבין איז געווארען פערפלייצט אין טיפען וואסער, האט זיך גרינבערג גערעטעוועט פון וואסער און זיך בעזעצט אין איינער פון די געביידעס פון כארבינער שלאכט־הויז, וועל־

כע געפינט זיך הינטער דער שטאט אינם אייגענעם פון די כונכוזען־באנדעס. אין איינער פון די פינ־סטערע אויגוסט־נעכט האט זיך א באנדע כונכוזען אריינגעריסען אינ׳ם שלאכט־הויז און פאר די אויגען פון דער וואך ארויסגעריסען און אוועקגעפיהרט דעם גרויסען און געזונטען קצב גרינבערג. דער לעצ־טער האט געשריען און ארויסגעוויזען א ווידער־שטאנד, נאר די כונכוזען האבען איהם געבונדען, ארויפגעלייגט אויף א כינעזישען וואגען אויף צוויי רעדער און אפגעפיהרט אין אנ׳אומבעשטימטער ריכ־טונג טיף אין די געדיכטע און הויכע גאאליאן פעלדער.

די כונכוזען פלעגען יעדען טאג פייניגען דעם אומגליקליכען יודען מיט כל המינים אינקוויזיטאר׳י־שע מיטלען. יעדען טאג פלעגט מען איהם שאה׳ן לאנג שמייסען און שינדען דאס לייב מיט אקסענע קאנטשיקעס. ביין טעג האט מען איהם געהאלטען אין דער שוידערליכער קלעטקע (שטייג), אויסגע־דרעהט דעם גאנצען גוף און דעם קאפ ארויסגע־שטעקט די פיהרע פון דער באנדע זענען, ווי עס ווייזט אויס, געווען שלעכט אינפארמירט וועגען זיין פערמעגען און האבען פערלאנגט אנ׳אומגעהויער׳ע סומע. די הילפלאזע פרוי פונ׳ם געפאנגענעם האט געפיהרט לאנגע פייגליכע אונטערהאנדלונגען מיט די באנדיטען, איז פיל מאל געווען אין דעם כונכוזען־לאגער, נאר די פערלאנגטע סומע געלט האט זי בשום אופן נישט געקענט שאפען.

זעהענדיג אז צו דער פיין פונ׳ם מאן וועט קיין סוף נישט נעמען, האט די פרוי פארגעלייגט זיך אליין אלס ערבות צו פערבלייבען געפאנגען אויס׳ן ארט פון איהר מאן, ביז דער לעצטער וועט שאפען די פערלאנגטע 10 טויזענט דאלאר. דער מאן איז בעפרייט געווארען און די פרוי איז געבליבען אויף זיין ארט געפאנגען ביי די באנדיטען. זעלבסט־פערשטענדליך, דאס איהם איז געווען גרינגער צו־נויפלייהען אין שטאט ביי בעקאנטע און סוחרים די פערלאנגטע 10 טויזענט דאלאר. אויפ׳ן פערטען טאג איז שוין די סומע מיט גרויס פיין צונויפגע־שלאגען געווארען און גרינבערג האט זיך אוועק־געלאזען מיטן געלד צום כונכוזען־לאגער. נאר דא האט זיך אנגעהויבען א נייער בלוטיגער שפיל דער אטאמאן פון די באנדיטען, אפנעמענדיג ביים יי־דען דאס געלד, האט קאטעגאריש זיך אפגעזאגט אומ־צוקערען איהם זיין ווייב, ארויסשטעלענדיג נייע פאדערונגען, דער באנדיט האט קאטעגאריש דער־קלערט גרינבערג׳ן, דאס די 10 טויזענט דאלאר צאהלט ער פאר זיך, און אום צו בעפרייען זיין פרוי. מוז ער ברענגען נייע 10 טויזענט דאלאר. עס האט זיך אנגעהויבען פאר גרינבערג׳ן א נייע צרה, לויפע־ניש, זוכעניש אין פיין און פערצווייפלונג. גאנצע פינף וואכען איז גרינבערג ארומגעלאפען ביז ער האט געשאפען די צווייטע סומע און די גאנצע צייט האט די פרוי איבערגעלעבט שוידערליכע טעג און נעכט ביי די כונכוזען.

נישט לאנג זענען אויך בעפרייט געווארען פונ׳ם כונכוזען־לאגער די יודישע בחורים איזי גאר־לענפאלסקי און ניסן סמושקין, 19 יאהר אלט. זיי האבען אפגעפינסטערט אין א גרוב אינ׳ם טיפען סטעפ, פערדעקט מיט ברעטער און גראז, יעדען טאג זענען זיי אויסגעשטאנען אינקוויזיטאר׳ישע עקזעקוציעס. גאלענפאלסקי׳ס עלטערען האבען אפגע־צאהלט די באנדיטען 20 טויזענט דאלאר. פאר׳ן נריימען סמושקין האט מען מיט גרויס שוועריגקייט צונויפגעמאכט טויזענט דאלאר, וועלכע די מוטער האט אפגעגעבען די כונכוזען.

מ. ליטאי.

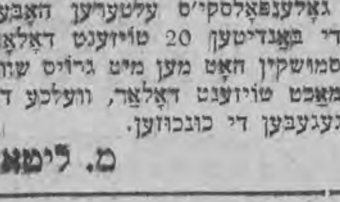
היינט און פאלג. טעג!
רוהם פון דער טעכניק און רעזשי פון
J. STERNBERG בעקאנטען
אין רעוואלוציאנס - מייסטערווערק פון
פאראמאונט א.ג.
VENUS בלאנד
מיט׳ן אנטייל פון דער אונפערגלייכליכער
MARLENA DIETRICH
וועלכע האט געשאפען די שענסטע ארטיסטישע קרעאציע אלס פרוי. און די איבעריגע הויפט־ראלען: דער פענאמענאלער
DICKIE MOORE
HERBERT MARSCHALL ווי אויך
אויסער׳ן פראגראם: קלאנג־צוגאבע און לעצט־אקטואליטעטען.
נעכסטער פראגראם:
„הערצער־קאמאנדא“ (ליבעס־קאמאנדא)
אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 1 א זייגער ביי טאג פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער. הנחה־בילעטען גילטיג אהן בעגרענצונגען. דער זאל איז שטארק בעהייצט. אויפ׳ן 1. סעאנס: באלקאן־49 גר. פארטער—75 גר.

בלבול אויף א יוד, אז ער האט דערמארדעט

א דינסט, וועלכע איז מכלומר׳שט פון איהם געווען מעוברת מיט 34 יאהר צוריק

מאטעריאל, וואס האט געדינט דעם דיכטער וויספיאנסקי צו זיין ווערק „ריכטער“

סט אני סלאוואי אין שטאט רודערט זיך וועגען פאלגענדען ענין:

צווישען די אלטע געריכטס־אקטען, וואס גע־פונען זיך אין ארכיוו פון היגען קרייז־געריכט, צווישען די פאפירען, וואס זענען געווען אנגע־צייכענט אויף ארויסצוווארפען האט מען געפונען אקטען פון א גרויסען פראצעס, וואס איז פארגעקו־מען אין יאהר 1899 און וועלכער האט געדינט אלס יסוד פאר דעם פוילישען דיכטער וויספיאנסקי אנצושרייבען זיין ווערק „ריכטער“.

געווען איז עס אין יאהר 1899 און אין דארף קאבלאניצא — היינט פויליש־טשעכישע גרענעץ — איז דערמארדעט געווארען יעדוואכא פראנטשוק, וועלכע האט געדינט ביים קרעטשמער זכריהו הייצ־לער, די דערמארדעטע איז געווען מעוברת אין 7־טען חודש.

די פויערים אין דארף האבען אנגעוויזען אויף דעם ארטיגען 25־יאהריגען בהמה־סוחר נטע מאר־מאראש, אז ער האט דערמארדעט די דינסט. נאך מאר־מאראש זאל געווען האבען פערהעלטנישען מיט דער דינסט און כדי נישט צו זיין דער טאטע פון א אומגעזעצליך קינד, האט ער אבגעראמט די מעוברתע דינסט פון דער וועלט.

די אויספארשונג אין דעם ענין האט געפיהרט דער פאוויאטאווער ריכטער אי׳ זדעלאטין. קיין בעווייזען זענען נישט געווען, אז דער דארטיגער יונגער־מאן איז געווען דער מערדער און דעריפאר איז דער גאנצער ענין געווען א זעהר שווערער קאמפליציר־טער. די דינסט אליין איז אזוי דערמארדעט געווארען, אז זי האט מיטגענומען דעם סוד אין קבר, ווער עס איז געווען איהר מערדער.

די אויספארשונג האט זיך דערוויילל ווייטער געפיהרט און דער אומשולדיגער יודישער יונגער־מאן איז געזעסען אין תפיסה.

שכנה׳טעס האבען שוין געוואוסט צו דערצ־צעהלען, אז יעדוואכא האט זיך פאר זיי פערטרויעט, דאס זי האט א ליבעס־פערהעלטניש מיט מארמ־ראש׳ען.

קיין גענוגענדע בעווייזען, אז מארמאראש איז דער מערדער איז אבער פארט נישט געווען און טראץ דעם איז דעם 5־טען יוני 1900 פארגעקומען געגען מארמאראש׳ען א פערהאנדלונג פאר׳ן סטאניס לאווער געשוואוירענעם געריכט. בלויז 2 גע־שוואוירענע ריכטער האבען זיך ארויסגעזאגט פאר דער קאנצעפציע, אז מארמאראש איז דער מערדער. דאגעגען 10 ריכטער האבען געזאגט ניין.

דאס געריכט האט אויף דעם סמך בעפרייט מארמאראשען פון יעדער שטראף.

מארמאראשען האט פערטיידיגט דער סטאניסלא־וואוער ארוואקאט ד״ר לעאן ביבערינג.

דער קרייז־ריכטער אין נאווי־סאנטש ד״ר יול יוש ביבערינג (וואהרשיינליך, א זוהן פון פערטיידיגער האט איצט אויפמערקזאם געמאכט אויף דעם דאזיגען ענ׳ן פון היסטארישען געריכטספונקט.

די דאזיגע אויפמערקזאמקייט מצד ריכטער ביבערינג האט גוט געווען, אז די מאסגעבינע קריי־זען האבען זיך פעראינטערעסירט מיט דעם גאנצען ענין און געפארשט ווי אזוי אייגענטליך וויספיאנסקי קומט דערצו, אז ער זאל אנשרייבען זיין ראמאן.

לויט די ערשטע פארשונגען האט וויספיאנסקי געזאלט זיין אין חודש יולי 1899 אויף דאטשע אין ארעמטשע, וואו מען האט זעהר געשמאק געשמועסט וועגען דאזיגען מארד.

די פערזאנען וואס פיגוריר׳ען אין ראמאן נטע מארמאראש, שמואל (לעמעל מארמאראש דער פא־טער פון מכלומר׳שטען מערדער), יעדוואכא (די דערמארדעטע) אייגענען זיך פולשטענדיג מיט די פער זאנען, וואס האבען פיגורירט אין פראצעס.

די אקטען פון פראצעס נעמען ארום 200 זייטען דרוק אין 2 גרויסע בענדער. אין די אקטען געפונען זיך די ערקלערונגען פון די עדות, פאטאגראפישע אויפנאהמעס, סיטואציע־פלאן, פראטאקאל פון דער סעקציע און ד. גל.

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן געפונען פון די דא־זיגע אקטען, וועלכע האבען א גרויסע היסטארישע בעדייטונג, האט זיך מיט דעם ענין פעראינטערעסירט דאס בילדונגס־מיניסטעריום און יוסטיץ־מיניסטעריום און זיך געהייסען תיכף איבערשיקען די אלע אקטען, וועלכע וועלען דארפען דינען פאר דער ווייטערער פארשונג פון וויספיאנסקי׳ס שאפונגען.

געוועזענע מענשען

עס בלאנדזשען ארום צווישען אונז א סך לעבעדיגע מענשען, וועלכע זענען געזעלשאפטליך שוין לאנג טויט, ווייל זייער צייט איז געשטארבען

פון ראובן ברייניז

מענשען און אידייען געוועזענע — זייער גאהל פערגרעסערט זיך אין אונזערע טעג. מענשען און אידייען נישט פון היינט, נישט פון לעבען און נישט פאר'ן לעבען, אויך נישט ווירקליך טראגישע, פון דער אלטער פערגאנגענהייט און מיט א ווירקליכער פערגאנגענהייט. עס זענען מענשען און אידייען נאר פון נאענטע נעכטען. זייער יחוס בעשטעהט אין דעם, וואס זיי זענען געווען, נישט אין דעם וואס זיי זענען געווען און נישט דעם, וואס זיי זענען איצט.

מענשען און אידייען געוועזענע וועלכע האבען פרעטענזיעס אויף דעם היינט, אויף דעם לעבעדיגען לעבען, מאהנענדיג דעם זכות, וואס זיי זענען נעכטען עפעס געווען, האבען אליין, אין בעסטען פאל, א פאלשע פארשטעלונג פון דעם, וואס זיי זענען נעכטען ווירקליך געווען. אין די מעהרסטע פאלען זענען זיי אויך נעכטען גאר נישט געווען.

אויך נעכטען האבען זיי קיין פלאץ אין לעבען נישט פערנומען און קיין איינפלוס אויף קיינעם נישט אויסגעאיבט.

אזעלכע מענשען און אידייען שטאמלען אין א האלב-טויטען לשון און בעגריפען, וואס האבען שוין לאנג פערלוירען יעדען לעבעדיגען דין, יעדען ווערט און אינהאלט. זיי בלייבע שאטענס שלעפען זיי זיך נאך דעם היינטיגען לעבען.

אין צוריקגעבליבענע און אפגעשטאנענע געזעלשאפטען געפינען אזעלכע שאטענס א גערייסטע פלאץ צווישען די אזוי-גערופענע „פיהרער" און „לייטענדע גייסטער". עס קומט זיי אן אויף דעם שיין, נישט אויף דעם זיין. עס זענען נאר נעשפענסטער.

עס גיבען אויך פאלען, אין וועלכע די גע-וועזענע מענשען און אידייען פערקליידען זיך פלוי-מר'שט אין היינטיגע מלבושים און בעמיהען זיך צו געברויכען נייערע אויסדריקען און ווערטער. אונטער די נייערע מלבושים און ווערטער זענען אבער נישטא קיין לעבעדיגע ווערטער, קיין ממשות'דיגע עקזיסטענצען, נאר שאטענס, געשפענסטער פון אנ'אפגעשטארבענעם נעכטען.

אין געוויסע אנדערע פאלען זוכען די געוועזע-נע מענשען און אידייען צו דערשטיקען אדער צו פערגיפטען דורך פערלוימדונגען, דאס ביישפראצענדיג לעבען.

* * *

די „געוועזענע מענשען" קאנען נישט בענייד-פען די ראדיקאלע ענדערונגען, וואס קומען פאר אין אונזער לעבען און אין דער מענשליכער געזעלשאפט.

די „געוועזענע מענשען" פיהלען נישט און פערשטעהען נישט די נייע כוחות, די אימפולסען און בעוועג-גרונטען, וואס ווירקען און שאפען אין אונזער היינטיגען לעבען.

די מענשען גלויבען אין דעם אייביגען נעכ-טען, און אז אלע רעוואלוציעס אין לעבען און אין דער מענשליכער געזעלשאפט זענען פארגע-קומען נאר על-פי טעות, נאר דורך אנ'אומגליק-ליכען צופאל, און אז היינט-מארגען וועט זיך, מוז זיך דער ראד פון דער געשיכטע א דרעהטון אויף צוריק, צום זעלבען טויטען פונקט פון זייער נעכטען.

די „געוועזענע מענשען" זענען אזוי ווייט פונ'ם שעפערישען מיטעלאלטער, ווי זיי זענען ווייט פונ'ם שעפערישען מארגען. זייער וועלט האט זיך פערגליווערט, פערשטיינערט אויף דעם פונקט פון זייער גרויען און קראפטלאזען נעכטען.

* * *

נישט בלויז מענשען, נאר אויך אידייען ווע-רען געבוירען, זענען אונטערגעווארפען צו פער-שידענע קראנקהייטען, ווי שווינדזוכט און געלזוכט, און שטארבען עטוואס פריהער אדער עטוואס שפע-טער. דער לעבענס-שטראם שווענקט אראפ די טויטע אידייען און שליידערט זיי אריין אין דא פינס-טערע טיפעניש.

שטארקע מענשען מיט אפענע אויגען זעהען עס קלאר און רעכענען זיך אין לעבען מיט די פערשיידונג.

שוואכע און קורצזיכטיגע מענשען מערקען נישט און ווילען נישט מערקען, דעם טויט און פערשווינדען פון אידייען אדער פון דעם שיין פון אידייען, וועלכע זיי האבען אמאל אין דער יוגענד קריטיקלאז אויפגענומען.

א לעבעדיג פאלק, וועלכעס פיהרט א רעאלע, ממשות'דיגע עקזיסטענץ, בעוועגט זיך מיט'ן ריי-סענדען לעבענס-שטראם. ער ווערט נישט גע-שטרויכעלט אויף טריט און שריט איבער אידייאי-שע פגרים און לאזט זיך נישט אויפהאלטען אין מיטען וועג פון לערע געשפענסטער.

יעדע שעה האט פאר אזא לעבעדיגען פאלק איהר בעפעהל, איהר קאטעגארישען אימפעראטיוו. גאנץ אנדערש איז די זאך ביי אונז יודען.

מיר יודען היטען — ווי דער תלמוד זאגט — אין אונזער ארון די לוחות און די שברי-לוחות. מיר זאמלען און היטען אין אונזער קולטור שאץ לעבעדיגע אידייען און צוגלייך שפליטער

שערבלעך פון אמאליגע, פון געוועזענע אידייען.

עס פעהלט אונז מוט, זיך אפצוזאגען פון אלטווארג, פאר וועלכע מיר האבען נישט קיין פערווענדונג אין אונזער היינטיגען לעבען; עס פעהלט אונז מוט און די אויסוואהל-קראפט אר-רויסצואווארפען פון אונזער אוצר די אפגעלעבטע אידייען, די טויטע געדאנקען, וועלכע קאנען נאר פערפעסטען די לופט.

ביי דער זייט פון פראפעטישען אוניווער-סאליזם האלטען מיר פעסט אויך דעם „אתה בחרתנו געדאנק" מיט אלע זיינע ל"ב שאוויניסטישע און ענגהארציגע פירושים.

* * *

„געוועזענע מענשען" מיינט נישט דווקא באר יאהרטע, עלטערע מענשען. עס געפינען זיך „יע-נע געוועזענע" אויך צווישען יענער יוגענד, וועלכע לעבט גייסטיג אין אנ'אפגעלעבטער וועלט.

א „געוועזענע יוגענד" איז א געוואלטיגער פאראדאקס; אבער אונזער צייט, און בעזונדערס אונזער פאלק אין אונזער צייט, איז רייך אין פאר-ראדאקסען, אין גייסטיגע ווידער-שפרוכען.

אין יעדער גרויס-שטאט אין אייראפע און אין אמעריקא קאן מען בעגעגענען די „געוועזע-נע" טראגען אלע אומגליקליכע געשעהענישען אין זייער אייגענעם לעבען און פון זייער נאהענטען קרייז, געהען זיי ארום מיט א געוויסען ווסאלץ. אויף וואס זענען די אייגענטליך שטאלץ? וויסען זיי אליין אויך נישט גאנץ גענוי, אין פאלעמיין פיהלען זיי אבער, אז אמאל, פאר דעם וועלט-קריג, אדער אפילו נאך אין די ערשטע אזוי-גערופענע „פריידענס-יאהרען", האבען זיי פיל בע-טייט אלס פיהרער אדער אלס מאכער און קאמפער.

אין זייער פאנטאזיע טרייבען זיי נישט ווייניג איבער זייער אמאליגע שטעלונג אין דעם סאציאלען לעבען. די מעהרסטע פון זיי ווילען גלויבען און האפען, אז היינט-מארגען וועט זייער צייט ווידער קומען און זיי וועלען ווידער פערנע-מען זייער אמאליגען פלאץ און אפשר נאך א פיל גרעסערען און וויכטיגערען — אלס א בעלוינונג פאר די פיינליכע יאהרען, יאהרען פון דערנידער-ריגונג און בעליידיגונג.

די „געוועזענע" קאנען נישט, אדער ווילען נישט בעגרייפען, אז זייער צייט און איהרע מעג-ליכקייטען זענען פערשוואונדען לעולם ועד, אז זייער אמאליגע גדולה קאן זיך נישט צוריקקעה-רען. עס פעהלט זיי דער צייט-חוש, ווי געבילדעטע און ווי קלוג זיי זאלען נישט זיין.

עס זענען דא, אמת, פאלען, ווען געוויסע „געוועזענע" כאפען זיך ארויף אויפ'ן בענקעל פון א פיהרער און אויף דער בימה, אלס א ווארט-אנטרייבער. אזא צופעליגע פיהרערשאפט פערפיהרט אבער אין די מדבריות, אין דער וויסטעניש. ביי דעם ערשטען צוזאמענשטויס מיט די רעאלע לע-בענס-בעדינגונגען פון אונזער צייט, ווערט די פיה-רערשאפט פון די „געוועזענע" ארונטערגעשלידערט פון בענקעל און פערוואפען אהן רחמנות אויף שטענדיג.

„געוועזענע" געפינען זיך נישט נאר צווישען די אמאליגע פיהרער. צווישען דער אמאליגער אינ-טעליגענץ, נאר אויך צווישען סתם-יודען, צווי-שען די געפיהרטע און צווישען די „נאכלויפענדע". טראגען אלע עקאנאמישע, סאציאלע און פאליטישע ענדערונגען, וואס קומען פאר טעגליך איב'ם אל-געמיינעם און אין אונזער אייגענעם לעבען און טראגען די אלטע הארטע קלעפ פון דער צייט אין די יעצטיגע, קאנען זיי נישט איינזעהן די איר-בעריקעהרעניש, וואס איז פארגעקומען אויף דער גאנצער ליניע.

אונזערע „געוועזענע" שטעלען זיך אנטקעגען דעם רוף צו אונז פון דער נייער צייט און אנט-קעגען די נייע מעגליכקייטען, וואס ווערען אונז געגעבען צו לעזען אונזערע אנגעוועהטאגטע לע-בענס-פראבלעמען.

געוויסע פון אונזערע „געוועזענע" פיהרער גע-פינען נאר שטיצע ביי זייער היינטיגער צופעליגער פיהרערשאפט אין דעם יעניגען טייל פון די מאס-סען, וואס געהערען נאך אליין צו די „געוועזענע". לויט זייער געדאנקען-קרייז, אדער ריכטיגער: לויט זייער געדאנקענלאזיגקייט.

כאראקטעריסטיש פאר אונזער צייט איז דער פאקט, אז די צוריקגעבליבענע פיהרער, ווי אויך די אפגעשטאנענע מאסען, זענען ביידע נישט זי-כער מיט דעם וועג, מיט דעם שטייגען וועג פון פערצווייפלונג פאר ביידען — פאר די פיהרער און פאר די געפיהרטע.

דאס געוועזענע, דאס אפגעלעבטע קאן נישט און דארף נישט דינען אלס ביישפיל פאר די קו-מענדע.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסע פרעמיערע!
1) די עראטישע דראמע פון טשעכישער פראדוקציע
20-יאריגע טרעהרען
אין די הויפטראלען:
Marja Maderowa i L. Ch. Strona
2) אויסער'ן פראגראם: דער רייצענדער מעלאדישער פילם
מיריאן
אין דער הויפטראלע Anna Bella
אין קורצען: דער דעמאן פון ליבע" מיט Brygida Helm
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

ווי אזוי מוסאליני האט אפגערוימט זיין געפערליכען פיינד מאטעאטי

נייע איינצעלהייטען וועגען דעם מארד

וואשיסקא, געוועזענער סאציאליסטישער דעפוטאט פון איטאליענישען פארלאמענט, און איצטיגער פיהרער פון די אנטי-פאשיסטען אין ניו-יארק, ברענגט דא זיינע רעכטס-אינטערעס-סאנטע מעמואריען.

די פאשיסטען האבען געהאט א פאלשטענדיגען זיג. דורך טעראר איז מוסאליני'ן געלונגען צו קריגען א גרויסע מאיאריטעט אין דעם נייעם פארלא-מענט. גאנץ איטאליען איז געלעגען אין זיינע הענד.

דעם 30-טען מאי, 1924, האט זיך געעפענט די ערשטע זיצונג פון דעם פארלאמענט די מאיאריטעט האט בעלאנגט צו מוסאליני'ן.

עס האט זיך אבער אויפגעהויבען אן אפאזיציע און האט פערלאנגט א ווארט. ער איז געווען א יונ-גערמאן, קוים פערציג יאהר אלט, און צוליב זיין בלא-סען און מאגערען געזיכט, זיין שלאנקען קערפער, זיין שעהנעם אויסזעהן און די קלארע יוגענדליכע אויגען אין וועלכע עס האט אזוי פיל גוטסקייט און קלוגשאפט געשיינט, האט ער אויסגעזעהן נאך יונגער.

דער פארזיצער האט אויסגערופען: „דער ווירדיגער מאטעאטי האט פערלאנגט א ווארט. ער האט עס".

צוויי שטונדען האט מאטעאטי גערעדט. ער האט פארגעשלאגען א קלייניגקייט: בטל צו מאכען די וואהל פון דער מאיאריטעט. מוסאליני האט זיך צוגעהערט און האט געבריזגט פאר צארן. זיינע געהילפען זענען געשפרונגען פון דער הויט. אלע מיטלען האבען זיי מאטעאטי'ן אונטערבראכען, אבער דער העלדישער דעפוטאט האט זיך נישט אפגעשראקען, האט זיך נישט געלאזט פראוואצירען, און האט איבערגעגעבען מאסען בעווייזען ווי דער געזעץ איז פערלעצט געווארען, מיט וואס פאר כולי-גאנישע מיטלען די מאיאריטעט האט זיך ערוועהלט אין פארלאמענט.

ווען ער האט געענדיגט האט מען געהערט מו-סאליני'ן אויסרופען: „דער האט שוין לאנג גע-דארפט איינגעשטילט ווערען".

דער איינדרוק וואס די רעדע האט געמאכט איז געווען א גיגאנטישער. די אפאזיציע דעפוטאטען האבען זיך געפרייט מיט דעם געוואגטען יונגערמאן און זיי האבען איהם גראטולירט. ער האט אויף דעם געענטפערט מיט א שמייכעל: „היינט גראטולירט איהר מיך, אבער איהר קענט זיך שוין גרייטען מיט א הספד נאך מיר".

ער האט געוואוסט, אז דער שונא לויערט אויף איהם. מוסאליני'ס ציי-טונגען זענען געווען פול מיט העצע-ארטיקלען און אויפרופען געגען איהם. אין „איל פאפאלא" איז ערשינען א בעמערקונג געשריבען ווי מען האט זיך שפעטער דערוואוסט, פון מוסאליני'ן אליין און וואס האט געזאגט: „מו-סאליני גלויבט, אז מאטעאטי'ס רעדע איז שרעקליך פראוואצירענד און ער האט פערדינט עטוואס מעהר קאנקרעטעס ווי דעם פאראוואורף „מאסאנדע" (באנדע) אויסצואווארפען. יעדער דער דעפוטאט דושינוגטא האט אויסגעשריען".

דעם 6-טען יוני האט מוסאליני אויסגעשריען אין זיינע געגנער אין פארלאמענט: „מיר וועלען אייך אריינשיסען א פאר קוילען אין רוקען. מיר וועלען אייך ווייזען, אז עס פעהלט אונז נישט קיין מוט". זיין בעגריף פון העלדישקייט איז, ווי עס שיינט, צו טרעפען יענעם אין פלייצע.

דעם 8-טען יוני האט די פאשיסטישע צייטונג פון מילאן, „גראנדע איטאליא", רעדאגירט פון איי-נעם אלבינא וואלפי, וועלכער האט זיך מיט ווייטעג שפעטער בעטייליגט אין דעם מארד פון דעם סאציאליסטישען פארשטעהער, געשריבען דאס מאל-גענדע: „מאטעאטי איז א ברעקעל פון דער באנדע אויסוואורפען, וועלכען דער קלענסטער ווינטעל פון גראדען שכל און אנ'ענטשלאסענע האנדלונג פון דעם פיהרער (מוסאליני) וועלען אויעקבלאזען".

עס האבען זיך, אלזא, אנגעקליבען אלץ מעהר און מעהר וואלקענס איבער מאטעאטי'ס קאפ, אבער ער איז געווען איינער פון יענע נאבעלע און פרעכ-טיגע נשמות, וועלכע שיינען צו זיין פון פאראויס בעשטימט אלס מארטירער.

ער איז געווען רייך, גליקליך פערהייראט מיט א יונגער פרוי, וועלכע איז געווען אזוי עדעל ווי זי איז געווען שעהן — פון דעם ריינעם טיפ איטאליע-נישע שעהנהייטען, וואס האט בעגייסטערט דעם מאלער רפאעל. ער איז געווען דער ליבענדער פאטער פון דריי קינדער און אנ'איבערגעגעבענער זוהן צו זיין אייגענער מוטער. ער האט פריוויליג אויס-געקליבען דעם וועג וואס האט געפיהרט צו עיין מארטירערטום.

דעם 11. יוני 1924, האט מען אין פארלאמענט געזאלט פערהאנדלען וועגען דעם בודזשעט, און די נאמען האט זיך געפונען אויף דער בעדנער-ליסטע. מען האט איהם געקענט אלס איינעם פון די פעהיגסטע פינאנץ עקספערטען אין דעם איטאליע-נישען פארלאמענט און מען האט געוואוסט, אז ער וועט זיך דעם מאל נישט אפשטעלען בלויז אויף טעכנישע פראגען. נאר ער וועט אויך אנרייהרען די פאליטישע און מאראלע פראבלעמען פון דער וועלט-פיהרונג פון דער נייער רעגירונג. ער האט זיך בעגרייט אויסצודעקען די קארופציע פון דער דיק-טאטור און דערצעהלען ווי אזוי ריזיגע פערמעגענס זענען אויף גיך געשאפען געווארען דורך גנבה און רויב. מוסאליני מיט זיין סוויטע און זיינע קרובים וואלטען נישט געשאנעוועט געווארען.

זונטאג, דעם 8-טען יוני האט א פריינד געווארנט מאטעאטי'ן, אז עס שאפט זיך א געוויסע פער-שווערונג געגען איהם און אז ער זאל זיין אויף דער וואך. מאנטאג איז די ווארנונג ווידער-האלט געווא-רען. מאטעאטי האט אבער נישט געפאלגט די ווארנונ-גען. ער האט פערשטאנען, אז די געפאהר איז גרויס. ער האט אבער אויך פערשטאנען, אז דער איינציגער וועג ווי ער קען זיך אויסהיטען פון דער געפאהר איז אויפצוגעבען דעם קאמף, און אזעלכעס האט ער פאר קיין פאל נישט געוואלט טון.

דינסטאג, דעם 10-טען יוני ארום נאך האלב פיר בייטאג, האט זיך מאטעאטי ארויסגעלאזען פון זיין היים צו דער פארלאמענט געביידע. געוועהנליך פלעגט איהם נאכגעהן א דעטעקטיוו, וועלכען מו-סאליני האט בעשטימט צו בעשיצען איהם. דעם מאל איז דער דעטעקטיוו נישט געווען.

מאטעאטי איז געגאנגען דורך די געוועהנליכע גאסען. מיט אמאל האבען איהם פינף מענער א-נגעריגעלט און האבען איהם אריינגעשליידערט אין א גרויסען שווארצען אויטאמאביל, וועלכער איז שנעל אפגעפאהרען. עס האבען זיך דערהערט גע-שריי'ען, דער קרבן האט העפטיג געקעמפט. אימיצער האט בעמערקט דאס געשעהעניש, אבער עס איז איהם אפילו נישט איינגעפאלען צו מעלדען דער פאליציי ערגערע זאכען זענען די לעצטע צייטען פערלאפען אין די גאסען און עס איז געווען גלייכער נישט צו מישען זיך...

דער אויטאמאביל האט זיך געיאגט דורך די גאסען פון רוים. ער איז פערבייגעפאהרען די היים וואו מאדאם מאטעאטי האט זיך געשפילט מיט די קינדער.

אין פראנט פון אויטאמאביל זענען געזעסן דער שאפער און דומיני, דער הויפט פון די געדונגענע מערדער. מאטעאטי האט געזירעלט נישט די אומבע-קאנטע באנדיטען, נאר זייער באלעבאס, מוסאליני. „זאגט איהם", האט ער געשריען, „אז עס זענען נאך פערהאן איטאליענער וואס גיבען זיך נישט אונטער צו זיינע מעסערס".

דומיני איז פארנט פון דער מאשין איז געווארען נערוועז. די קולות האבען אפטמאל איבערגעשריען דעם גערויש פון דעם מאטאר. ער, וועלכער האט שוין עלף מארדען געהאט בעגאנגען פאר מוסאליני'ן און דעם פאשיזם, האט נישט געקענט פערטראגען די שטימע וואס האט געגעבערט זיינע אויערען. ער האט זיך אומגעדרעהט צו זיינע אונטערטאנען. „פער-שטאפט איהם דעם מויל"! וואלפי, דער מערדער וועלכער איז ארויסגערופען בעווארען פון מילאן, האט אויפגעהויבען זיין קינזשאל איבער דעם קרבן. דער שטאל האט דראהענד געפינקעלט. מאטעאטי האט אבער נישט געשוויגען.

„זאגט מוסאליני'ן, אז ער איז..."

דער קינזשאל האט זיך האסטיג ארונטערגע-לאזען און איז אריינגעדרונגען אין ברוסט ביז'ן הענטעל.

א שטראם בלוט האט פערשטיקט די לעצטע ווערטער פון דעם פיהרער.

זיינע אויגען, וועלכע האבען ערשט געבליצט מיט צארן, ווערען פערגאסען מיט א לעצטען בליק פון שטאלצען פארוואורף. זיי ווערען פערגלעזערט.

דער אויטאמאביל שטעלט זיך אפ אין אנ'איינ-זאמען פלאץ. דומיני, אנ'אנגעשראקענער טרעט אר-רויס און קוקט אריין אינוועניג. נישט אזוי האט עס געזאלט צוגעהען. נישט אזוי האט מען איהם געזאלט טויטען. מען האט נישט געוואלט לאזען קיין סמנים, און איצט איז אזא טייך בלוט פערהאן אין דער מאשין.

דער אויטאמאביל פאהרט ווייטער צו נאך אנ'איינזאמערען פלאץ.

* * *

יענעם אוונט זענען דער פאטער און אנדערע קאפיטען פון דעם פערמארדעטען אוועקגעלעגט גע-וואר-רען אויף בעניטא מוסאליני'ס טיש, און זיין קאבי-נעט אין דעם מיניסטעריען פאלאץ. זיי זענען געווען פערפלעקט מיט בלוט.

(סוף — מארגען)

נייעד פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייעד פאלקסבלאט

זונטאג 22 כד טבת תרצ"ג

יאנואר
זון-אויפגאנג 7.35
זון-אונטערגאנג 4.00

פון האנדעלס-געריכט

„אקצ. געז. מויריצי טוימאן „אונטער אופאדלאשטש. — פירמע „מאיר שטילער" רעגולירט אויף 40 פראצענט. — בעשטעטיגטע האנדעלס-ביכער אויפ'ן יאהר 1933 ווערען פון היינט אן ארויסגעגעבען אין האנדעלס-געריכט

דאס העכסטע געריכט האט בעטראכט א פראצעס בנוגע די פעראנטווארטליכקייט פון זשי-ראנטען אויף וועקסעל-חובות.

די פירמע „נעז. מיט פעראנטוו. אחריות באלעסלאוו שנעק און סרעבנאגורא" האט בשעתו רעגולירט אויף 20 פראצ. די פירמע „גאלוב און מאקסקי" האט זיך געווענדעט צום שטעטישען געריכט, אין וועלכע זי פאדערט אויפצומאהנען סאלידאריש ביי די שותפים דעם פולען חוב פון 800 זל.

דאס שטאטישע געריכט האט די פאדערונג איינגעפונען פאר ריכטיג, און צוגעפסקענט די פאדערונג פון דער פירמע. דאס קרייז-געריכט דאגעגען, האט די דעציזיע פון שטאטישען גע-ריכט אפגעווארפען.

דאס העכסטע געריכט האט די טעג אפגע-ווארפען די דעציזיע פון לאדזער קרייז-געריכט, און דעם פסק-דין פון שטאטישען געריכט בע-שטעטיגט.

* * *

אויף דער זעלבער זיצונג, האט דאס געריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אפמאך צווישען דער פירמע „מאיר שטילער" (פיעטריק. 69) מיט די שותפים". די פירמע רעגולירט אויף 40 פראצענט. אויסצוצאהלען אין ראטעס.

אויב ס'וועט נעגען דעם רעגולאציע-אפמאך נישט אריינגעטראגען ווערען קיין אנקלאגע, וועט די ערשטע ראטע פון 5 פראצ. זיין צאהלבאר דעם 13-טען נאוועמבער 1933.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון האנדעלס-געריכט, איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען פערפענטליכען דער „אקצ. געז. מויריצי טוימאן" אנ'אופאדלאשטש.

דעם 9-טען סעפטעמבער 1931, האט די פירמע טוימאן געשלאסען א רעגולאציע-אפמאך, לויט וועלכען די פירמע איז זיך מתחייב צו בע-צאהלען 20 פראצ. אין 4 ראטעס. די ערשטע ראטע האט טוימאן געזאלט אויסצאהלען אין 6 חדשים נאך דעם בעשטעטיגטען אפמאך ד. ה. 26-יולי 1932.

היות ווי די פירמע טוימאן האט דעם אפמאך נישט געהאלטען, און ביז איצט האט זי קיין איין ראטע נישט בעצאהלט, האבען נעכטען 111 בעלי-חובות, וועלכע סקומט א סומע 1,274,889 זל. געפאדערט דער „אקצ. געז. מויריצי טוימאן" צו פערעפענטליכען אנ'אופאדלאשטש.

דאס געריכט האט פערעפענטליכט אנ'או-פאדלאשטש. אלס קוראטאר פון דער אופאדלאשטש-מאסע איז נאמינירט געווארען אדוו. פיאטר-קאהן, ריכטער-קאמיסאר — דער האנדעלס-ריכטער ראַ-בערט שנעי. דער טערמין פון צייטווייליגען פער-עפענטליכען דעם אופאדלאשטש, איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 26-טען יולי 1932.

* * *

א צווייטען אופאדלאשטש איז פערעפענטליכט געווארען דעם בעזיצער פון קינא „רעקלאמא" (שענקעוויטשא 40) בערנארד פירשט.

אלס קוראטאר איז נאמינירט געווארען אדוו' סארני. ריכטער-קאמיסאר — האנדעלס-ריכטער קארעל.

* * *

די ארבייטער פון דער פירמע „סטאטאם", מאטעיקי 9, האבען זיך געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע, מ'זאל זיי אויסצאהלען דעם אר-בייטס-לוין, וואס ס'קומט זיי פון דער פירמע, מחמת זיי האבען נישט קיין ארבייט און בעקומען נישט קיין שטיצע.

דער סינדיק האט דערויף אריינגעטראגען א צווייטען פארשלאג, מ'זאל ערלויבען צו לאזען אין בעטריב די פאבריק, און אזוי ארום וועלען די ארבייטער קענען בעקומען אויסגעצאהלט די אר-בייטס-לוינען.

דאס געריכט, בעטראכטענדיג ביידע פאר-שלאגען האט ארויסגעטראגען א דעציזיע, לויט וועלכע דער פארשלאג פון סינדיק, צו לאזען אין בעטריב די פאבריק ווערט אפגעזאגט. מחמת דאס ליגט אין דער קאמפעטענץ פון דער אופאדלאשטש-מאסע. — דאס געריכט האט גלייכצייטיג פעראר-דענט, די ארבייטער אויסצוצאהלען די פערלעגענע לוינען.

* * *

דאס האנדעלס-געריכט האט שוין פערענדיגט דאס בעשטעטיגען די האנדעלס-ביכער, וואס זענען אפגעגעבען געווארען דעם האנדעלס-געריכט ביז'ן 1-טען יאנואר ד. י.

סך-הכל זענען אנגעגעבען געווארען 12 טויזענט האנדעלס-ביכער, וועלכע ווערען פון היינט אן ארויסגעגעבען די פירמעס.

קויהלען-אקציע הויבט היינט אן די קהלה

היינט הויבט די קהלה אן אדורכצופיהרען די קויהלען-אקציע פאר דער ארימער יודישער בעפעלקערונג.

די פארשטעהער פון די פעראיינען, אינסטי-טוציעס און בתי תפלות דארפען זיך מעלדען היינט 5 א זייגער פארנאכט אין קהלה און מיט-ברענגען געהעריגע שריפטליכע בעפולמעכטיגונגען.

מען קויפט אויס פאטענטען מיט שטראפען

(אג) ווי בעוואוסט. איז דעם 15 ד.ח. אדורך דער טערמין אויסצוקויפען פאטענטען אהן שטרא-פען. נישט קוקענדיג אבער דערויף האט א גרויסע צאהל אונטערנעהמונגען נישט אויסגעקויפט צו דער צייט די פאטענטען.

אין די לעצטע טעג מעלדען זיך כסדר אין די שפייער-אמטען רעפלעקטאנטען אויף פאטענטען וועלכע ערקלערען, אז זיי האבען נישט געקענט צו דער צייט אויסקויפען פאטענטען צוליב מאנגעל אין געלד.

לויט נאך נישט פעסטגעשטעלטע בערעכענונגען איז די צאהל אונטערנעהמונגען, וואס זענען ליק-ווידירט געווארען זעהר גרויס. א סך געשעפטען ווי פרוכט-געשעפטען א.א.וו. האבען זיך געשלאסען אי-בער די ווינטער - חדשים, אפלעגענדיג דאס אויס-קויפען פאטענטען אויף בעסערע צייטען ווען לא-דעס, זארע-וואסער א. א. וו. וועלען זיי ברענגען וועלכע עס איז הכנסות.

דער צאל אויף הערינג איז נישט פערקלענערט געווארען

(אג) אין צוזאמענהאנג מיט די קלאנגען, וואס האבען זיך לעצטענס פערשפרייט וועגען א גרעסערער רעדוקציע פון צאל אויף הערינג, וואס ווערען אימפארטירט פון נארוועגיען, מעלדעט אונז דער נארוועגישער קאנסול אין לאדז. אז די ידיעות האבען נישט קיין שום יסוד. דער צאל אויף הערינג איז געבליבען דער זעלבער ווי ביז איצט.

ארבייטסלאזע, וואס זענען נישט ארבייטסלאז

נאר גלאט אזוי — אין דעם מוטנעם וואסער פרובט מען כאפען פיש

(2) כידוע, פיהרען פערשידענע קאמיטעטען, בפרט דער קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע-קיים-ענינים — קאנטראלעס פון די און ביי די, וואס בעמיהען זיך וועגען אונטערשטיצונגען.

לאזט זיך אויס, אז די קאנטראלערען קלא-גען זיך אין א סך פאלען, אז די פעטענטען, די וואס בעמיהען זיך וועגען שטיצע, הייסט עס, זע-נען ס'רוב קיין ארבייטסלאזע נישט, און נויטיגען זיך נישט אזוי געוואלדיג אין דער שטיצע...

זיי דערצעהלען זיך אן וועגען א סך פאלען, ווען עס ווערען אין די הייזער פון די קאנטרא-לירטע, געמאכט סומאטכעס, בעת זיי קומען אויף דער קאנטראלע, ווי אזוי עס טרעפען אזעלכע פאלען, אז די פעטענטען האבען... טשעק-ביכלעך אין די בענק... ווי-אזוי מען פרובט זיי איבער-קויפען מיט שנאפס... וכדומה...

די קאנטראלערען גיבען אויך איבער, אז אויף באלוט האבען זיי דעריבער א זעהר ביטער שטיקעל ארבייט, און אז דארט זענען זיך די חבריה שטארק נוקם, ווען מען גיט נישט ארויס די גע-העריגע מיינונג, ווי זיי ווילען עס, וועגען זייער דלות.

אזוי זאל מען האבען די טעג אויף באלוג צושטאכען מיט מעסערס א סטודענט, וועלכער האט דערפילט די פונקציעס פון א קאנטראלער ביים קאמיטעט, און איז געווען דערביי א צו שטארקער מקפיד, און צו הארב...

צי האט מען איהם בלויז פאר זיין פינקט-ליכקייט און ערענטליכקייט אזוי מקיים פסק געווען — איז נאך א גרויסע פראגע. ווארום איטליכער ווייסט גאנץ גוט, אז נישט שייבלער און גראהמאן (ווי ענג עס זאל זיי נישט זיין!) האבען נאך נישט וואס מקנא צו זיין די באלוטער ראטשילדס און ראקפעלערס...

אבער אז געוויסע עלעמענטען נוצען אויס דעם צרות רבים — דאס איז מעגליך, און דאס איז א גרויסע עוולה!

קאקאא מיט ציגער

שמאנד פון צווארעך, צוקער פון קארטאפעל-מעהל און שאר ירקות

(2) טאמער איז ווייניג אויף דער וועלט סתם אנשיקעניםען און צרות — מאכען זיך אויך נייע.

מענשען שלאפען נישט אין די זאכען: מען טוט עפיס!

אזוי שטעלט, למשל, פעסט, דער אמט, וואס פארשט שפייז-ארטיקלען, אז מ'האלט אין איין פעלשען שפייז-פראדוקטען.

פוטערווארג, צ. ב. ש., ווערט איצט אזוי קונציג געפעלשט, אז נאר מיט דער הילף פון אולטרא-פיאלעט-שטראהלען קאן מען פעסטשטעלען, וואס פאר א שאר ירקות עס ווערען איז דעם דא-זיגען בהמה-ארטיקעל אריינגעלעגט...

צו קאקאא מישט מען געוועהנליך צו געמא-לענע קאקאא-שאלעכץ, קאקאס-אייל, מעהל או אפילו געשטויסענע ציגעל...

אין שמאנד מישט מען צו: געריבענעם צ ווא-רעך, דורך א האהר-זיפ אדורכגעשטופט...

מעהל-צוקער אויף טשאסטקעס און פאנטש-קעס, מישט מען מיט קארטאפעל-מעהל...

הכלל, די פראדוקציע גייט!

סאניטארע פליה-בריגאדעס

צוליב דער פערשטארקונג פון די עפידעמישע קראנקהייטען, ווי דיפטעריט, שקארלאטין, בויך-טיפוס האט דער געזונדהייטס-אמט ביים מאגיסטראט ארויסגעלאזט אויף דער שטאדט סאניטארע פליה-בריגאדעס.

די דאזיגע בריגאדעס פיהרען אדורך די דע-זינפעקציע פון וואוינונגען. אין וועלכע עס האבען זיך געפונען קראנקע, ווי אויך ברונעמס און קלא-זעטען פון די הייזער, וואו די עפידעמיע האט שטארק געהערשט.

שליטוועג אין שטאדט

(2) ביים רבונו של עולם, אדער — ביי דער נאטור (ווי מען וויל) איז משמעות קיין קריזיס נישטא, און דער הימעל גיט ארויס די לעצטע טעג עכטען, קלאהרען ווייסווארג-געדיכטען שניי, וואס בעדעקט די פער'מרה-שחורה'טע, פערקריזיסטע לא-דזשער גאסען.

האבען זיך אין דרויסען, אנשטאט דראזשקעס בעוויזען א סך שליטלעך, און אויב אין די טאשען קלימפערט נישט-קלימפערט דאך אין די גאסען...

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) הייבט ביינאכט דיזשורירען: י. קאפראווסקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראוקאווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעסקא 12), מ. בארטא-שעווסקי (פיעטרקאווער 95), י. קלופטא (קאנטנע 54), ל. טשינסקי (ראקיטשינער 53).

דאס מאל פערשפילט...

אז עס גייט — גייט עס, אבער אז עס הערט אויף צו הולכ'ן, זאל מען אפגעהיטען ווערען

(2) זייט א לענגערע צייט זענען אין דער פאר-ליציי איינגעפלאסען אנקלאגעס, אז די באהנען אויף דער ליניע לאדז-קאלישער—זשעליקאוויטש—ווארשא גראסירט א באנדע פון קארטען-שפילער, וואס בעשווינדעלט די פאסאזשירען.

האט זיך פאליציי ענערגיש א נעהם-געטאן צום ענין, און לסוף איז געלונגען די באנדע צו ליקווידירען.

קודם האבען געהיים-אגענטען פעסטגעשטעלט, אז בסך הכל אפערירט אויף דער באהן איין באנ-דע, וואס די מיטגלידער איהרע זענען מייסטערס אין דעם פאך, און אז די פראצעדור פון „פער-בייטען א יאלד" קומט פאר אויף אזא אופן:

איינער פון דער חבריה — ווי נאר די באהן ריהרט זיך — זוכט זיך אויס א פלאץ, וואו עס זיצען פערמעגליכע פאסאזשירען, און ער אָרדענט זיך איין מיט זיין באגאזש, פערפיהרט א געשפרעך מכח דאס־ענק־בו־דעם־קלאץ, און פער טרויט בינו־לבינו, אז ער איז א קראנקער מענש, און פאהרט אין ווארשא צו א דאקטאר־ספעציאליסט.

דערוויל קומען אריין די דריי איבעריגע חבריה לייט פון דער באנדע, אָרדענען זיך איין אויף פלע־צער, רעדען מיט קיינעם א ווארט נישט און אזוי דרך אגב'דיג, הויבען זיי אן צווישען זיך, א שפיל אין דריי קארטן.

דער „קראנקער" מאכט זיך א געוויסע צייט געפגר'ט, עס געהט איהם אן, ווי דער פאראיאה־ריגער שניי, אבער אביסעל שפעטער שטעלט ער אליין איין, און הויבט אן צו געווינען...

אלץ הייסט אבער געווינען! ער געווינט אזוי, אז קיין געווינערין וואלט איהם נישט בכח געווען צו נאדראזשען...

דאס, פערשטייט זיך, ציהט אן און דערוועקט חשק ביי די איבעריגע פאסאזשירען ביז — ביז מען הויבט זיך אן צו האזארטירען, און מען פער־שפילט ביי דער חבריה ביז צום לעצטען גראשען.

אזוי איז עס אנגעגאנגען ביז נעכטען, ווען די געהיים־אגענטען האבען לעם לאדז ארעסטירט די גאנצע באנדע, און זיי אפגעשטעלט אינ'ם לאד־זער אויספארשונגס־אמט.

דער אנפיהרער" דיזער איז א ווארשאיער — דער 50־יעהריגער משה טאקאזש, און דריי צו־שפילער זענען: דער 45־יעהריגער אהרן קופמאן (פון ווארשא) און יאן מאציעוסקי און יוזעף קא־וואלסקי (פון רעמבערטאוו).

דאס מאל האט די חבריה פערשפילט...

האמעראל און קליין-קונסט-טעאטער
ראראט
קינסטל. אנפירונג:
משה בראדערזאן.
אלע 1-טער מאי 2.

לעצטע וואך!
היינט—2 פארשטעל.: 7.45 און 10 אוו.
פון 49 גר. ביז 2 זל.
אנ'אקס פאר א גראשן
רעווי אין 2 טיילן, 16 בילדער.
מוזיק-קאמפאזיטאר: דוד בייגעלמאן.
דעקאראציעס און קאסטיומען: א. הענדלער
קינסטלערישער טאנץ-קווארטעט
בילעטן צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

סטאראסטא רזשעווסקי זאל ווערן א רעיענט

(2) ווי מיר דערוויסן זיך, זאל דער לאדזשער קרייז־סטאראסטע, ה׳ אלעקסי זשעווסקי פונם 1. אפריל אן איבערנעהמען דעם אמט פון א רעיענט ביי דער היפאטעק אין לאדז.

ווי בעקאנט דארף די לאדזער היפאטעק דעם 1. אפריל ה. י. איבערנעהמען דעם נייעם בנין פאר דער לאנדווירטשאפט־היפאטעק.

וועגן קאפיעס פון לוין־ליסטעס פאר׳ן ארבייטסלאזן־פאנד

(2) אין רעזולטאט פון דער קאנטראל אין ווארשא וועגן די אפשריפטן פון די לוין־ליסטעס פאר׳ן ארבייטסלאזן פאנד, וואס איז פאר־געקומען אין אקטאבער פ. י. מיט׳ן אנטייל פונם לייטער פונ׳ם לאדזער ארבייטסלאזן פאנד, ה׳ לור־ניעווסקי — איז איצט ארויס א מיניסטעריאלע פעראָרדענונג, וואס זעהט פאר, אז אלע ארבייטס־ווארשטאטן, וואס בעשעפטיגן מעהר ווי 100 ארבייטער, האבן נישט די פליכט צוצושיקן קא־פיעס פון די לוין־ליסטעס, ווי אויך רשימות פון אפגעזאגטע אדער צוגענומענע ארבייטער.

בעשולדיגונגס־אקט פון ראמאן קוכטשאק און חברים

ענטהאלט 14 דרוק־בויגן איבערגע־געבן די אנגעקלאגטע

(א) ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט, וועט דער פראצעס פון קוכטשאק׳ן און חברים פארקומען ד. 30־טן ד. ח. אין קרייז־געריכט. דער בעשול־דיגונגס־אקט וועלכער ענטהאלט 14 דרוק־בויגן איז שוין איבערגעגעבן געווארן די אנגעקלאגטע.

דער סענסאציאנעלער פראצעס, וועלכער האט ארויסגערופן א גרויסע פעראינטערעסירונג אין גאנצן לאנד וועט געפיהרט ווערן אונטער־פאר׳זיץ פון וויצע פרעזעס פון קרייז־געריכט אילינימש.

פראווינץ טוט נאך לאדז

רעדוקציע אין דער פעטריקאווער מעהסטיל־מאנופאקטור

(2) „אזוי ווי עס לארזשעלט זיך, אזוי פראַ־צעלט זיך"!...

אין לאדז איז ביסער אין דער מאנופאקטור־בראנזשע, איז אין דער פראווינץ ממילא אויך אזוי.

א רייהע אונטערנעהמונגען אויף דער פראַ־ווינץ, וואס זענען מיט לאדז אבסאלוט נישט פער־בונדען, האלטען זיך אין איין ליקווידירען אדער אין איינשרומפען.

אזוי זענען, למשל, דעם פאריגען דאנערשטאג נאך א 4־וואכעדיגע קינדיגונג בעפרייט געווארען 150 ארבייטער אין דער פעטריקאווער טעקסטיל־מאנופאקטור.

אין דערזעלבער פירמע איז דעם 31. דעצעמ־בער געקינדיגט געווארען א טייל פונ׳ם ביורא־פער־סאנאל.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר
אויערן, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127־81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2
אין כעלמיבון 8—9 פריה.

די לאדזער ווירטשאפטליכע קריזען

און דאס איבעררייסען די אונטערהאנדלונגען מיט „סאוופאלטארג"

(אג) די ידיעה וועגן דעם איבעררייסען די האנדעלס־פערטראקטאציעס מיט סאוויעט־רוסלאנד האט אין די לאדזער אינדוסטריע־קרייזען ארויס־גערופען א לעבעדיגען אפקלאנג, ווייל צווישען די סחורות, וואס האבען געזאלט עקספארטירט ווערען קיין סאוויעט־רוסלאנד האט זיך אויך געפינען לאד־זער מאנופאקטור אויף א סומע פון 4 און א האלב מיליאן זלאטעס.

ווי מיר דערוויסען זיך איצט, האבען די סאוויעטישע פארשטעהער, בעת זיי זענען געווען אין לאדז מסכים געווען איינצוקויפען פאר דער דאזיגער סומע סחורות, פאדערענדיג אבער א קרעדיט אויף 3 יאהר, וואס איז ביי דער איצ־טיגער שווערער פינאנציעלער לאגע געווען בעזונ־דערס שווער. אויך די פרייזען, וואס די סאוויע־טישע פארשטעהער האבען געגעבען זענען געווען זעהר נידריגע.

אין די לאדזער ווירטשאפטליכע קרייזען בעציהט מען זיך צום גאנצען ענין זעהר פעסי־מיסטיש צוליב די שווערע פינאנציעלע בעדינגונגען פון די טראנזאקציעס מיט די סאוויעטען, אבער דאך האפט מען, אז עס וועט געפינען ווערען א פלאטפארם פון גינסטיגער, פאר ביידע לענדער ערלעדיגונג פון דער פראגע פון געגענזייטיגען האנדעל.

געפעלשטע ארבייטסלאזע

דער אורטייל אין פראצעס פון די פעלשער און גנביסער

(2) לויט ווי מיר האבען שוין געמאלדען, האט זיך דעם פאריגען מיטוואך אנגעהויבען אין קרייז־געריכט דער פראצעס געגען 14 בעשולדיגטע: 2 אין ארויסגעבען פאלשע בעשייניגונגען אין ארבייטסלאזען־פאנד, און 12 אין קויפען די פאלשע שיינען אויף בעקומען אונטערשטיצונגען.

דער אורטייל איז ארויסגעטראגען געווארן ערשט נעכטען.

דער הויפטשולדיגער, סטאניסלאוו בלאשקיע־וויטש האט בעקומען אנדערטהאלבען יאהר צו זיצען, דער צווייטער — זיין מיטהעלפער, אנטאני נעדוואַרני — 20 חדשים טורמע; 10 „גנביסער׳ס" האבען בעקומען צו האלבע יאהר, אבער מחמת אמנעסטיע איז זיי די שטראף געשענקט געווארען.

2 זענען בעפרייט געווארען, ווייל עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די אונטערשטיצונגען האבען זיי בעקומען אויף א לעגאלען וועג.

טויזענדער ארבייטער בעטען זיך

און אין פועל יוצא פעהלען אויס ארבייטער־הענד...

(2) אזוי איז עס איז ביי שייבלער׳ן אין דער שפינעריי אויף קשיענזשי מלין, וואו די ארבייט פליהט ביי די שפינערינס פון די הענד, און זיי קאנען נישט נאכיאגען דעם טייוולאנישען געלויף פון די מאשינען.

איז דער עפעקט אזא, אז מ׳נעהמט אויפ׳ן ארט פון די „ניעדארייידעס" נייע און נייע, און ביגו לביגו מוזען שטעהן אייניגע מאשינען און נישט ארבייטען.

אגב האט זיך אויך פארשפרייט א קלאנג וועגען א נייער לוין־רעדוקציע.

די דירעקציע לייקענט אפילו אין דעם, זי מאכט זיך נישט וויסען, אבער ערב דער לעצטער לוין־רעדוקציע, האט זי אויך געלייקענט, און נישט געוואוסט.

פערשארפטע סיטואציע אין דער זאקען־אינדוסטריע

סכסוכים אין „ברידער זיידענווארם" און לאנדוי׳ס פאבריקען

(א) די לאגע אין דער זאקען־אינדוסטריע פערשארפט זיך.

נעכטען איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיט ארבייטער־פארשטעהער פון דער פירמע „ברידער זיידענווארם". צו קיין רעזולטאט איז נישט געקו־מען צוליב דער פאדערונג פון די ארבייטער־דעלעגאטען, אז די פירמע זאל צוריק צונעמען די ארבייטער, וועלכע זענען פון דער פירמע בע־זייטיגט געווארען ביים לעצטען שטרייק. אין צו־זאמענהאנג דערמיט, וועט מארגען פארקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס־אינספעקטאר.

היינט וועט אין לאקאל פון טעקסטיל־פעראיין (פיעטריקאווער 64) פארקומען א פערזאמלונג פון די ארבייטער פון דער פירמע לאנדוי (גדאנסקא 130), אויף וועלכער ס׳וועט בעטראכט ווערען די געשאפענע סיטואציע צוליב דעם, וואס די פירמע האט צוריקגעצויגען דעם לעצטען לוין־אפמאך מיט די ארבייטער.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216־90
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע. אלע ארטן אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אווענד.
בעזונדערע ווארטע־צימער פאר פרויען.

ביי נערווען־רייצבארקייט, קאפ־שמערצען, שלאפלאזיגקייט

טאטשקיים, נידערגעשלאגנקייט, מורא־געפיהל, — האט מען אין דעם נאטירליכען ביטערוואסער

Franciszka Józefa

א הויזמיטעל אין דער האנד, וואס ווירקט אין אלע הינזיכטען זעהר פרעהלגרמען. — עמפפעהלט פון דאקטוירים.

פאר שלאגען א דינסטמיידעל

בעקומען 2 חדשים תפיסה

(א) פאר׳ן געריכט איז נעכטען געשטאנען א בצוויסער שמעון פריליך, פון לוטאמירסקא 3 וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אין שלאגען זיין דינסטמיידעל יאנינא אלעיטשאק.

פריליך איז פערמשפט געווארען אויף 2 חדשים תפיסה.

אפפאהר פון חלוצים און עולים קיין ארץ־ישראל

היינט פאהרט אפ פון אינזער שטאט קיין ארץ־ישראל א גרעסערע צאהל עולים אויף סער־טיפיקאטען, ארויספארענדיג, אלס טוריסטען אא״וו.

צווישען די אפפאהרענדע געפינען זיך אויך די ערשטע פלוגה חלוצים פון „קבוץ ביל״ו" ביים „החלוץ המרכזי" מיט ה׳ יחיאל אליעזר רוס אין דער שפיץ. די דאזיגע גרופע פאהרט ארויס פון דער פאבריקס באהן־הויף 3.30 בײַנאכטיטאג.

אלע דערמאהנטע עולים פאהרען אפ קיין ווארשא און וועלען זיך דארט פעראייניגען מיט דעם גרויסען טראנספארט, וואס פאהרט ארויס מאנטאג קיין טריעסט און פון דארט מיט דער שיף „איטאל־יא", וואס געהט אפ מיטוואך דעם 25. ה. ח. קיין ארץ־ישראל.

נייע פערוואלטונג

פון קליינהענדלער־פעראיין פון פרוכטען און געמיזע

אין קליינהענדלער־פעראיין פון פרוכטען און געמיזע (זשעראמסקא 45) איז פארגעקומען אן אלגעמיינע מיטגלידער־פערזאמלונג.

אויפ׳ן פארשלאג פון פרעזעס מ. הימעלפארב, איז אלס פארזיצער געוועהלט געווארען ה׳ ישראל ווייצענפעלד.

ארום דעם קאסע־ און טעטיגקייטס־בעריכט, ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע, אין וועלכער ס׳־בעטייליגען זיך די ה״ה: ה. בארון, מ. בלאכאוש, מ. ווייכמאן, מ. באלטער, ס. בראנד און ה. קאסט־טערשטיין.

אין דער נייער פערוואלטונג זענען געוועהלט געווארען: לאוויק אלעקסאנדער יאעל, שמואל גאלד־שטיין, ישראל יצחק ווייצענפעלד, משה פלאמענ־בוים, הערצקע בארון, משה לערערמאן, מענדעל בלאכאוש, יחזקאל ווייכמאן, שכר לעדערמאן און פישעל גראסמאן.

קאנדידאטען: שכנא איינבערגואריטשיק, הערש ראסטעפאגעל און זלמן לופט.

רעוויזיע־קאמיסיע: מרדכי באלטער, שמואל בראנד און שלמה מאגאוויטש.

קאנדידאטען: נתן צוקערט און יחיאל קאסטער־שטיין.

פאול באראטאוו׳ס גאסטראלען אין „סקאלא"

די פרעמיערע אין טעאטער „סקאלא" צו די גאסטשפילען פון ד״ר פאול באראטאוו מיט זיין אנסאמבל האט פרייטאג און שבת פערזאמעלט א גרויסען עולם. צום ערשטען מאל אויף דער יודי־שער בינע איז אויסגעפיהרט געווארען דאס בעריהמטע ווערק פון אירענא ניעמיראווסקא „דוד גאלדער".

היינט 9 אוו. ווערט ווידערהאלט „דוד גאלדער"

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן פון יודישע פאמיליען־לעבען

(75

דער ריכטער האט אויסגעשטרעקט די הענד פאר זיך, ער האט געזוכט פיר וואס זיך אנצושפאר־רען, אבער דאס אויסטערלישע ליכט אין צימער, האט איהם נישט ערלויבט עפעס צו געפינען.

— איך בין בלינד געווארען, מ׳האט מיך בלינד געמאכט, האט ער געשריגען.

— נישט אזוי שנעל ווערט מען בלינד, האט ער איצט דערהערט די שטים פון דער באראנין, איהר זענט נישט בלינד געווארען, דאס איז נאר מיינס אן אויספרובירט מיטעל, ווען איך דארף, אז מען זאל מיך נישט זעהען, נאר איך זאל קענען זעהען מיין געגנער.

— אבער, וואס האב איך איך געטון, וואס איהר זענט בנוגע מיר אזוי אכזריות׳דיג.

— דערווייל נאך גארנישט, מיט אזעלכע ווי איהר דארף מען אבער זיין זעהר פארזיכטיג. איהר געדענקט געוויס, אז ווען איהר זענט היינט אריינ־געקומען דא אין קאבינעט איז אויך געווען איצט ליכט. איך האב געוואלט וויסען, אויב דאס ווירקט אויף איך אזוי, ווי שוין אויף פיל אנ־דערע, ווען איך האב זיך איבערצייגט, אז עס האב איך מיר דאס איבערגעלאזן אלס לעצטע מיטעל, כדי מיך מיט איך צו געזעגענען אויף דעם אופן. אז איהר זאלט מיך נישט זעהן. איך האב טאקע נישט געהאט קיין טעות, איהר זענט גע־ווארען אונערטרעגליך און דערייבער מוז איך איצט אוועקגעהען. האט נישט קיין פעראיבעל, אויב ס׳־וועט נויטיג זיין, וועלען מיר זיך נאכאמאל זעהן.

לויט דעם שטראם פרישער לופט, וואס דאט זיך אריינגעריסען אין צימער, האט ביאלאפאלסקי פערשטאנען, אז די טיר האט זיך געעפענט און די באראנין געהט אוועק. ער האט אויך געזעהן ווי איהר שריט דערווייטערן זיך. און פון דעם מאמענט אן האט דאס בלינד־מאכענדע ליכט אנ־געהויבען פערשוואונדען צו ווערען און דער ריכ־טער האט אנגעהויבען צוריק צו זעהען אויף די אויגען. ער האט זיך ארומגעקוקט איבערן צימער. דא האט זיך גארנישט געענדערט, אלץ איז געווען אזוי ווי פריהער, בלויז די באראנין איז פערשוואונ־דען געווארען.

ביאלאפאלסקי האט אנגעהויבען צו בעטראכ־טען זיין לאגע ווי ער געפינט זיך. דער קאפ האט איהם שטארק וועה־געטון. דער ווייז האט זייער געטון, ער איז געווען בעראַ־שט פון די איבע רע־בענישען, ער האט זיך אויך געקליבען אוועקצו־געהן. פלוצלונג האט ער זיך געכאפט, אז ער האט נישט קיין געלד צו בעצאהלען פאר דעם רעכענונג, וועלכע האט געדארפט זיין א גאר געשוואלענער. ער האט אבער ביי זיך געהאט ווייניג געלד, פריי־הער האט ער זיך נישט אפגעגעבען קיין חשבון דערפון. איצט איז איהם געווארען שטארק אינ־אנגענעהם, ער האט געקלונגען נאך דעם קעלנער, כדי איהם צו זאגען וואוהין ער זאל קומען נאך געלד, ווי ערשטוינט איז ער אבער געווארען, ווען דער קעלנער האט איהם געזאגט:

— מיין הער, די רעכנונג איז פולשטענדיג רעגולירט.

— ווער האט בעצאהלט?

— די דאמע, וועלכע האט ערשט איצט פער־לאזען דעם לאקאל.

— וואוהין איז די דאמע אוועק.

— אויב איך האב קיין טעות נישט, געפינט זי זיך נאך אין דער גארדעראב.

ביאלאפאלסקי האט צוגעווארפען דעם קעלנער א זילבערנע מטבע און איז שנעל אדורכגעלאפען דורכ׳ן זאל אין דער ריכטונג פון דער גארדעראב. ווען ער איז אריינגעקומען אין פארדער־זאל, האט ער שנעל געפרעגט:

— איז די דאמע אין העלען פוטער־מאנטעל שוין אוועק?

— יא, ערשט דעם אויגענבליק, זי האט אפ־געגומען איהרע קאלאשען און ארויס אין גאס.

— איינע אליין?

— יא, מיר האבען זיך אפילו געוואונדערט וואס די דאמע געהט איינע אליין אוועק אזוי שפעט ביינאכט.

ביאלאפאלסקי האט גענומען זיין מאנטעל און איז ארויס אין גאס. ער האט זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען, אבער ער האט נאר פון דערווייטענס געזעהן אן אפפאהרענדען אויטא.

ס׳איז געווען פערפאלען. ביאלאפאלסקי האט נישט געהאט קיין עצה, א מידער און דערשלאגע־נער איז ער געגאנגען אהיים. ער האט דערזאגט א שלאפלאזע נאכט, ער האט אפילו נישט געטראכט וועגען דעם, מיט וואס דאס אלץ וועט זיך ענ־דיגען. ער האט נישט געוואוסט, צי די באראנין וועט מאכען א געברויך פון דעם דאקומענט, וואס זי האט בעקומען אין האנט אריין. דאס וואלט פאר דעם ריכטער געווען א טויט־קלאפ. באלד האט ער זיך אבער דערמאהנט, אז די באראנין האט בכיוון נישט געהייסען אויפשרייבען אויף דעם דאַ־קומענט קיין דאטע, דאס האט געהייסען, אז זי האט זיך איבערגעלאזען א פרייע האנד אויסצונוצען דעם דאקומענט, ווען זי וועט דאס געפינען פאר נויטיג. דאס האט איהם נאך מעהר דערעגערט, ווייל ער האט געוואלט סוף־כל־סוף פטור ווערען פון דער דאזיגער פייגליכער געשיכטע. ס׳איז אוועק א טאג און צוויי קיינער האט זיך נישט גערירט. ביאלאפאלסקי האט נישט געוואוסט, וואס ער האט צו טון, צי זאל ער ווייטער פיהרען דעם פער־הער און די אויספארשונג וועגען ענין קריינען, אדער נישט. ער האט געוואלט בעפרייען קריינען, אבער ער האט שוין איצט אויך נישט געקענט, ווייל ער האט געמיינט, אז די באראנין וועט איהם שפעטער שאנטאזשירען מיט דעם דאקומענט, וואס זי האט ביי איהם אויסגעפרעסט. בין אין א געוויסען טאג...

(פארטזעצונג קומט)

פארבערייטונגען צו דער מכביאדע
פון די יודישע ספארט-ארגאניזאציעס

נאך די האקעי-פארמעסטונגען, וואס זענען פארגעקומען אין לעמבערג, איז פעסטגעשטעלט געווארען דער צוזאמענשטעל, וואס וועט זיך בעטייליגען אויף דער מכביאדע. דער צוזאמענשטעל איז פאלגענדער:

טויערמעוער: מענענבוים („חשמונאי"), בעגלער („מכבי"), האסנער (ז.א.ס.ס.), פערטיידיגער: ראזנער („מכבי"), אטאק: שלאף („חשמונאי"), צענזאר, בערגמאן („מכבי"), פינקעלשטיין („חשמונאי") ברענער („מכבי") און וואסטמאן („חשמונאי").

דער צוזאמענשטעל פון די גליטשער-גרופע אויף דער מכביאדע, וועט צוזאמענגעשטעלט ווערען אויף די גליטשער-פארמעסטונגען, וואס קומט היינט פאר אין קראקא. ווי ס'איז פאראויסצוזעהן, וועט אין דער שפיץ פון דער גרופע שטעהן דער מייסטער בערגלער פון קראקא און ד"ר האנד.

* * *

דער גלענצענדער סקי-פאהרער העבריק מיקענברון קומט דעם 27. ד. ח. קיין לאדז כדי איינטיילצונעהמען אין די ארבייטען פון טרענירונגס לאגען אין זאקאפאנע.

* * *

צוליב דער גרויסער נאכפראגע אויף די מכביאדע-בילעטען קיין זאקאפאנע, וועט דער מכבי-פארשטעהער אויפנעהמען אינטערעסאנטען אין יואגאן לי היינט, זונטאג, פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

פייערליך געעפענט דער יודישער סוחרים-קלוב
ביים צענטראלען סוחרים-פעראיין

דאנערשטאג איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פון א געזעלשאפטליכען קלוב ביים צענטראלען סוחרים-פעראיין.

דער קלוב, וועלכער געפינט זיך אויף וואלטשאנסקא 18 (זשעלאנא 8) איז איינגעארדענט געווארען לויט'ן מוסטער פון די אייראפעאישע געזעלשאפטליכע קלובען.

אין קלוב וועט זיין א לעזע-זאל, זאלען פאר וועלכע שפעטליכע שמועסן, רעפעראטען, קאנפערענצען, א בופעט. אויך פאראויסגעזעהן א ביבליאטעק א.ד.גל.

ביי דער פייערליכער ערעפענונג האט זיך, ביי א רייך סערווירטען טיש, פערזאמעלט די פערוואלטונג פון צענטראלען סוחרים-פעראיין, פארשטעהער פון דער לאדזער פרעסע און איינגעלאדענע געסט.

פרעזעס אינזש. גרשון פראשקער עפענט די פייערליכקייט מיט א קורצער רעדע, אין וועלכער ער ווייזט אן אויף דער וויכטיגקייט פון א יודישען סוחרישען קלוב אין לאדז אין דער צייט ווען דער יודישער סוחר איז ארומגענומען פון א מורא'דיגער פערצוויפלונג — זאגט פרעזעס אינזש. פראשקער — איז דער קלוב א שטראהל פון האפנונג אויף בעסערע און גליקליכערע צייטען.

נאך דער ערעפענונגס-רעדע, האט דער עולם גענומען טועם זיין פון די געשמאקע מאכלים, און צווישען איין „גלעזעל" צום צווייטען, האבען געהאלטען בעגריסונגס-רעדעס: די וויצע-פרעזעסען יעקב דעגענשטיין, איגנאצי יאשונסקי, און די פערוואלטונגס-מיטגלידער: אברהם שטיינשניידער, מאקס גארדאן, מאריץ ביאלער, יעקב שטערן, דיר. שווארצמאן, אדוו. זעלמאנאוויטש, אדוו. טשאמאנסקי בראמבערג, קאראטשינסקי, אלפוס און דער לייטער פון קלוב ה' ווייגטרויב. בעגריסט האט אויך דער אנוועזענדער פערטרעטער פון „נייעם פאלקסבלאט"

די רעדנער האבען אלע אונטערגעשטראכען, אז דער קלוב איז אנ'אפווה-ארט פארן געפלאגטען יודישען סוחרטום.

די אנוועזענדע האבען אויך ארויסגעזאגט א דאנק און אנערקענונג דעם פערוואלטונגס-מיטגליד ה' אברהם שטיינשניידער פאר זיין איניציאטיוו און איבערגעגעבענע מיה און ארבייט ביים גרינדען דעם יודישען סוחרים-קלוב אין לאדז.

דער באנקעט האט זיך ביי א געהויבענער שטימונג פערצויגען ביז 1 ביינאכט.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-
און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג
און פון 5–9 אווענד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.
פאר ארבייטם לאזע לעטשניצע פרייזען

טעאטער „סקאלא", שרודמיעסקא 15.
גאסטשפילען פון וועלט בעריהמטען קינסטלער
ד"ר פאול בארטאוו
צוזאמען מיט זיין קינסטלער-אנסאמבל: סאניע אלטבוים, חיים בראקארזש. אדאם דאמב, הערש הארט, מאיר טעלמאן, אברהם קורץ, רחל ראזענבערג, נתן רייכענבערג, אלא שליוואוויטש.
היינט, זונטאג, 9 אווענד צום 3-טען מאל — אירענא ניעמיראווסקא'ס מייסטערווערק
„דוד גאלדער"
מיט ד"ר פאול בארטאוו אין דער טיטול-ראל.
מארגן, מאנטאג, 9 אוו. גרויסע פאפול. פארשט. פון 60 גר. ביז 2.20
„הינקעמאן"
ערנסט טאלערס בעריהמטע טראגעדיע
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער „סקאלא".

פערקויפער פון נאשערייען
אומגעקומען מיט א ביטערען טויט

(2) אויף דער באהן-ליניע, לעם גארשקאוויטש האט מען געפינען דעם טויטען, איבערגעפאהרענעם קערפער פון עפיס א יונגענמאן.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז דאס איז דער 21 יאהריגער פעטריקאווער איינוואוינער, סטאניסלאוו סקאניא — א הענדלער פון זיסווארג אין די באהנען.

געוועהנליך פלעגט ער האנדלען אין די שנעלצוגען, מיט דער דעה, אז אין די שנעלצוגען פאהרען רייכערע מענשען, און אויך די שטרעקעס זענען לענגערע.

איבערגייענדיג, וואהרשיינליך פון וואגאן צו וואגאן, האט ער זיך אויסגעגליטשט, און איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון לויפענדען צוג.

ציעצעס
פאר
גרעמישע אנשטאלטען
דרוקערייען און פארלאגען
104
טעל.: 241-24

היינט אויפטריט פון האנקא ארדאנובנא

היינט, זונטאג, קומט צו פאהרען די וועלט-בעריהמטע פוילישע ארטיסטין, דער דויפט-שטערן פון דער ווארשעווער קוי-פרא-קווא, די דערליכע זינגערין, די אונפערגלייכליכע שוישפילע ין זאנקא ארדאנובנא.

האנקא ארדאנובנא וועט אויף איהר היינטיגען ארטיסטישען אוועד אויספיהרען איניגע צוואנציג זעהר העכסט אינטערעסאנטע לידער פון איהר רייכען רעפערטואר.

אין „אראראט" שפילט מען היינט — צו פאפולערע פרייזען

מיט גרויס ערפאלג גייט איצט דער פילשטעטדיג נייער „אראראט"-פראגראם א. נ. „צו'אקס פאר א גראשען", וואס טענהעלט אזעלכע גלענצענדע נומערען, ווי „פאציפיסטען", „דער קייזערליכער סמאטר". „שווארצע ליבע", „די ציגעלעך ביי די ווינעלעך", „נישט קיין וויטעשע". „דער קונדס", „דעי מאנסס מיר אין מיין ערשטער ליבע", „יודיש חסידיש, ממזייש", „דער גאסט אין ארץ-ישראל" א.א וו. א.א.וו.

היינט ווערט געשפילט 2 מאל: 7,45 און 10 א זייגער. די פארשטעלונגען הויבען זיך אן פינקטליך.

פרייזען: פון 49 גראשען ביז 2 זלאטעס.

היינט אין די פוילישע טעאטערס

שטאטיש טעאטער: 4 נאכמ. „שווי בינצ". 8.30 אוו. „פאריזער פלאץ 13".

קאמעראל-טעאטער: 5 נאכמ. „מצדאר" 9 אוו. „פערטרוייליכע ענינים".

פאפולארני טעאטער, אגראדאווא 18: 2 פארשטעל. 4.15 און 8.15 „פעפינא".

רעווי-טעאטער „יאר": „מ'זוכט דאס חן-פעפערל".

רעווי-טעאטער „מימאזא": „שפיל צינג פאר לאדז.

מעלדונג

פאלקס-אוניווערזיטעט, ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז.

היינט, זונטאג, דעם 22. יאנואר, 8.30 אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע שרודמיעסקא 29 פארלעזונג אד"ט: „יודישע קאמפאציע אין פוילען פאר דער וועלט-מלחמה", רעפערענט: ד"ר ד. חייקין.

שווערע טראגעדיע פון א יוד. פרוי אין ווילנע
זי ווערט פערפיהרט דורך א גנב און אנגעשטעקט מיט א ווענערישער קרענק

ווילנע. א פאליציאנט האט אין האיאן פון ווילטשע-לאפע געפונען אויף דער ערד א האלב-געזונדענע יודישע פרוי וועלכע האט ארויסגעוויזען שווערע סמנים פון לעבען.

דער פאליציאנט האט ארויפגעלייגט די פרוי אויף א דראשקע און אפגעפיהרט איהר אין סאוויטש שפיטאל, וואו מ'האט איהר אפגעמיינטערט. דער דאקטאר האט נאך דעריביי פעסטגעשטעלט, אז די פרוי איז אנגעשטעקט מיט א שווערע ווענערישע קרענק.

ווען די אומבעקאנטע איז געקומען צו זיך, האט זי דערציילט פאלגענדע געשיכטע:

זי אליין הייסטביילע ס. מיט עטליכע יאהר צוריק האט זי חתונה געהאט מיט א געוויסען משה לאנגשטאק. איהר מאן האט זיך אבער ארויסגעוויזען פאר א פראפעסיאנעלען אפעריסט און אין איין שעהנעם פריהמארגען איז ער געציוואונגען געווען נעלם צו ווערען פון ווילנע.

אין א יאהר ארום נאך זיין אנטלויפען איז צו איהר געקומען א געוויסער מלך ג., וועלכער האט דערקלערט, אז ער קומט צו איהר אין שליחות פון איהר מאן, וועלכער האט איהם בעאויפטראגט ער זאל זי ארגען וועגען איהר, כל זמן איהר מאן קאן נישט קומען קיין ווילנע.

זי האט איהם דערלויבט צו נעכטיגען ביי איהר אין שטוב. איינמאל האט זיך ג. צוריקגעקעהרט א היים שיכור-הייד און האט איהר געצוואונגען זי זאל זיך איהם אפגעבען.

פון דאמאלסט אן האט ער איהר געמאכט פאר זיינער א געליבטע, געפייניקט איהר און ארויסגעריסען די פאר גראשען. חוץ דעם, האט ער איהר נאך אנגעשטעקט מיט א קרענק.

עהערגעסטען האט ג. ארויסגעטראגען פון איהר שטוב אלע איהרע זאכען און איז נעלם געווארען.

ווי זי האט דערוואוסט, האט ער זיך איבערגעקליבען צו א קריסטין אין ראיאן פון ווילטשע-לאפע.

זי איז איהם אוועק זוכען אונטערוועגנס איז זי פון שוואכקייט געפאלען און יוען נישט דער פאליציאנט, וואלט די פערפרוירען געווארען. די אומגליקליכע פרוי איז איבערגעלאוט געווארען אין שפיטאל.

געגען ג—ן האט די פאליציי פערפיהרט אנ'אויספארשונג.

נאך ווינער ארט
ארטאפעדישער אנשטאלט
ארטעזען, גארסעטע, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 281-81.

Dr. med. H. ŁUBICZ
ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

קלוי פון די קארנאוואל-פערוויילונגען וועט זיין דער
טראדיציאנעלער מאסקן-באל פון די לאדזער פרייוויליגע פייערלעשער
א.ג. „שפאנישע נאכט"
וואס וועט פארקומען **שבת,** דעם 28-טען יאנואר 1933,
אין די זאלען פון
פילהארמאניע נארוטאוויטש 20
אונזעהליגע אטראקציעס און איבערראשונגען. די הויפט-אטראקציע וועט זיין דער ערשטקלאסיגער שפאנישער „דזשאדז-באנד" מוזיקאלישער אנסאמבל. ביליגער בופעט אהן צוואנג.
אויסער קאסטיומען פערפליכטעט אווענד-קליידונג. 4 קאסטבארע פרייזען פאר די שענסטע קאסטיומען. איינגאנג 7 זל. אנהויב 10 אווענד. קאמיטעט פון נישט פאראויסגעזעהענע הכנסות.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!
די מעכאנישע האלץ-אויסאר-ביטונגס-פאבריק ארבייט אויס:
ספארט און קינדער-שליטענס
צו די ביליגסטע פאבריקס-פרייזען
פערקויפס-שטעלען: נארוטאוויטשא 36 ■ פולנאצנא 24 ■ קרוטקא 12 (באלוט)

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטן, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
באזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע באסטעלנס

עס ווערט געברויכט א טיכטיג פרויליין מיט א לאנגיעהריגער פראקטיק אין דער מליעטשארניע ביי ליפסמאן, גרינער מארק 9.

לאקאלען

וויכטיגעס! עס איז פון זאפארט צו פער-מיטען 2 גרויסע צימערן. יעדען אווענד פון 6—11 ביי שפינדלער, פילסודסקיעגא 19. 292

אוועקצוגעבען 2 שטיבען מיט א קיך אויף נאוואמיעסקא, אדער 1 צימער אויף א געשעפט, אדער פראצאווניע. צו ערפאהרען אין אדמ.

צו פערמיטען א געוועלב מיט א שטוב אויף פראנציסקאנער גאס, צוזאמען אדער בעזונדער. צו ערפאהרען אויף מרדכי גבאים גאס נומער 9, ביי א. צוקערמאן.

4 צימערן מיט קיך און אלע בעקוועמליכ-קייטען פראנט ערשטער שטאק. זאפארט צו פערמי-טען, אל. 1-טער מאי 4. אינפארמאציעס ביים אד-מיניסטראטאר. 235

אייליג! וויכטיג!

א פעראינפאכט האנדעלס-בוך

בעשטעטיגט דורכ'ן פינאנץ-מיניסטעריום צו-זאמען מיט נעויע אויפקלערונגען און אינפארמאציעס אין יודיש צו בעקומען אין שרייב-מאטעריאלען-געשעפט פון

A. J. OSTROWSKI S-cy
Łódź, Piotrkowska 55,
telefon 203 54.

א שטוב מיט א קיך מיט אלע בעקוועמ-ליכקייטען אין צענטרום שטאדט איז פון זאפארט צו פערמיטען. צו ערפאהרען ביי בערקאוויטש, סקווערנא 20.

זיכערע עקזיסטענץ! אויף דעם גרינעם מארק נר. 9 ביי דער פיש און הערינג-האלע, זאפארט אבצוגעבען א פראנט-געוועלב, בעסטער פונקט, גע-אייגנעט אויף אלע ארטיקלען. צו ערפאהרען ביים דאזארצע גרינער מארק 9. 259

Pokój z używalnością kuchni od zaraz poszukiwany. Oferty sub. „S.S" do administracji.

פערשידענעס

א סוחרישער נעזעלשאפטס-קלוב איז צו פער-פאכטען. אינפארמאציעס טעל. 178-14. 286

זאלוזען האלצערנע צו וויטטאוועס און פענס-טער מאדערנע ארבייט אויס די מעכאנישע טיש-לעריי באזארנע 6, טעל. 242-16.

Niedoścignione! Paryż, Leningrad, Moskwa, Stambuł i 25 innych stacji europejskich z całą siłą i czystością daje najselektywniejszy odbiornik 2 lampowy ekranowany RW 2, za Zł. 200 —
Radjo-Watt, Narutowicza 16 294

בוכהאלטעריע איינפאכע און דאפעלטע לערנט אויס פולשטענדיג פאר 30 זל. מאשין שרייבען לערנט אויס גרינדליך פאר 10 זל. ביורא „קא-דעקספאל" צעגעלניאנא 25. 282

א ביכבינדער-מעסער און א פרעס וויל איך קויפען. אפערטען אונטער „Oprawa" אין אנאנסען-ביורא פוקס, פיעטריקאווער 50. 293

רעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אווענד.

וויזיט 3 זל.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף

טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אווענד
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אומבעמיטעלטע רעטשניצע-פרייזען

285

KONSUM

מאפעהלט

PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd tramwajami 10 i 16

זיינע ריין-פערזענליכע אפטיילונגען:

דאמען-, הערען-, קינדער-וועש,
ווי אויך טיש-בעדעק און בעט-איבערציג

שירצען, שטרימפ, שקארפעטען
און שיך, וואלשטאפען און זיידווארען

זעמטליכע גאלאנטעריע. געשירען און קוכען-נעגענשטענדע, זאוויא קאלאניאל-דערנעהרונגס-אבטיילונג.

אויסשליסליכער פערקויף פון **רעשטליך, בראק און סעקונדא**

מיר עמפפעהלען אונזערע בעקאנטע סארטען סחורות, און הויפטזעכליך פון דער מארקע **O K**

מיר קויפען ארויס פעקלעך נאך רוסלאנד אויפ'ן גרונד פון אפמאך מיט דער הANDעלס-פארשטעהערשאפט פון ז.ס.ס.ר.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר הראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס ווי ווי א מאגעטען-קאפ, אדער אזוי ווי א תאטער-קען און עס פעלט ארויס אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל נאכגעזען הייל באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך דרויסע פראפעסארען פון מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכוריקוויינד בעזויגען זיכער דעם שהדרעטען און געפעהר-ליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייסנגגען מים הייל-נארמעטען און אפא-ראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאט-פוס, מעציעלע איינלאגען און די שיך קינסטליכע גומענע פיס אין הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ערדען.
עמפאנגנס פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד

ארטאפעדישער אינסטיטוט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבע-דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנעט, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין הארציגסטען דאנק דעם ה' ד"ר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין וואונ-דערליכע פערלעגען א באנדאזש אויף מיין ברוך. היינט פיהל איך מיך גוט, כ'בין פעהיג צו דער ארבייט און איבעהויפט פיהל איך מיך אזוי ווי א געזונדער מענש.

(—) Andrzej Fandrych
Łódź, Al. Kościuszki 23/25.

ביליגסטער און פרעהליכסטער רעווי-טעאטער אין לאדז איז זאל פון קינא

„MIMOZA"

קילינסקיעגא 178

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער קארנאוואל-איבערזיכט פון די שלאגערן און אטראקציעס א.ג.

„שפילצייג פאר לאדז"

מיט **Janina Madziarówna, Jerzy Welin, Wincenty Łoskot, Duet Janaszków**
אין דער שפיץ פון גלענצענדען אנסאמבל.
8 וואונדערשעהנע און געשיקטע **Hockey-Girls**
פארביגע בילדער. וואונדערשעהנע סקעטשען. טענץ. געזאנג. הומאר און סאטירע.
קינספל. לייטונג: **Kazimierz Brzeski**

אנהייב 7.30 און 9.30 אווענד. פרייזען פון די בילעטער אויסנעהמליך נידריג פון 49 גר. ביז 2.20 זל.

חדר „תורה ודת"

פלאץ וואלנאשטשי 6 (ניי-שטאט)

נייע תלמידים ווערען אנגענומען אין אלע מחלקות ווי אויך אין **גן-ילדים** (פרעבעל-שולע)

די ביליגסטע איינקויפס-קוועלע

פון קונסטבילדער, ראהמען

די ענטשפרעכענדסטע געשאנקען בעקומט מען ביי

Roma Spokojna

13 PIOTRKOWSKA 13

עמפפעהלט:

לייסטען-ראהמען	בילדער
סטיל- "	רעפראדוקציעס
אוואהל- "	פאספארטוס
ראהמען צו פארהאנגען	פארטרעטען-אטעליער

ספעציאליטעט: איינראהמען בילדער.

3 pokoje z kuchnią

przy ul. Cegielnianej, słoneczne z wygodami, elektrycznością, gazem i telefonem **zaraz do oddania.**
Wiadomość telefon. 224-49.

ENGLISH

פארגעשריטענער און פארטא-נעשריטענע. קאנווערס-ציע, ליטעראטור ערטיילט א פעהיגער פע-דאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
חנטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זל.

PIPIKOWA העבאמע

קילינסקיעגא 104, וו. 65

דיפלאמירט פון דער קייזערליך-מעדיצינישער אקא-דעמיע אין פעטערבורג
נעהמט אן נאבי-טען און גיט עצות. 243

Dr. med. H. SZUMACHER

הויט און וועגערישע קראנקהייטען

פיעטרקאווער 56, טעל. 148-62

נעהמט אן טעגליך פון 1½—4 נ"מ און 6—9 אוו
זונטאג און אנדערע חגאות פון 10 ביז 1 בייטאג.

Dr. med.
H. Hammer

ספעציאל-ארצט פאר אקישעריע און פרויען-קראנקה.

צוריקגעקעהרט.

PIŁSUDSKIEGO 38, tel. 128-39.

Dr. S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און גע-שלעכטס-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף

PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.

נעהמט אן פון 8—2 נאכמיטאג און פון 4 9 אווענד
זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכט.

Dr. med. L.Berman

צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07.

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, **מענער-שוואכע בע-האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג**
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 בייטאג.
פאר אומבעמיטעלטע—רעטשניצע-פרייזען.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט 24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ 4
זאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ 8
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

צאהלען, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און פארנאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21